Mediala anspråk –

om mediearkeologi & medialiseringsteori

Mediespaning III – Lund 2015

Pelle Snickars

Handbuch
Medienwissenschaft
Jens Schröter (Hrsg.)
J.B.METZLER

600 sidor dubbelspalt med litet typsnitt – författad av fler än 80 tyska medievetare.

I bokens första mening påtalas att under de senaste årtiondet så har medievetenskapen starkt utvidgats och differentierats – ”stark erweitert und ausdifferenziert.”

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien . . 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . . 227
4. Textile Medien 234
5. Geld 239
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft 427
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Designwissenschaft 548

V. Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

medievetenskap som akademisk metadisciplin

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. [illegible] 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien . . . 60
4. Die Kanadische Schule . . . . . [illegible]
5. Medientheoretiken des Frühmodernen . . . [illegible]
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. [illegible] . . . . . [illegible]
3. Trance-Medien/Personale Medien . . . [illegible]
4. Textile Medien 234
5. Geld 239
6. [illegible] 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. [illegible] 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft 427
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. [illegible] . . . . . [illegible]
26. [illegible] . . . . . [illegible]
27. Designwissenschaft 548

V. Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Krise des Erfolgs

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . 227
4. Te[illegible] Me[illegible] . . . . . [illegible]
5. Ge[illegible] . . . . . [illegible]
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft . . . . . [illegible]
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Der[illegible]issenschaft 548

Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Mediebegreppet – och dess gränser

Mediebegreppet – och dess gränser

Mediebegreppet – och dess gränser

Medium = algorithms + a data structure

Mediebegreppets gränser – medier som kod

En central aspekt av den samtida digitaliseringen är att medier idag alltmer är liktydiga med **kod**. De som producerar dem är i ökande omfattning dessutom allt annat än traditionella medieproducenter.

Naturligtvis finns de dominerande mediehusen kvar, men de får mer och mer konkurrens av rena **teknikföretag** som Google, Facebook, Apple, Amazon, Twitter, Spotify etcetera – en samtida trend som **luckrar upp ett traditionellt mediebegrepp**.

En påtaglig effekt av denna förändring från ett medieforskningsperspektiv – det vill säga, att medier *per se* ändrat karaktär – är att helt **nya discipliner & forskningsfält** uppstått vilka framstår som tämligen avgränsade från traditionell medievetenskap – exempelvis **internet studies, software studies, social media studies, digital humaniora** etcetera.

Krise des Erfolgs

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . 227
4. Te[illegible] Me[illegible] . . . . . [illegible]
5. Ge[illegible] . . . . . [illegible]
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft . . . . . [illegible]
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Der[illegible]issenschaft 548

Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Mediestudier – branschperspektiv på innehåll som data

Mediestudier – branschperspektiv på innehåll som data

”Användardata är vårt viktigaste redskap”, påtalades nyligen i **Aftonbladets framtidsrapport.** ”Allt går ut på att mäta beteende och bara fatta beslut utifrån det.”

Konkurrenten **Expressen** vill givetvis inte vara sämre; tidningens ambition är ”att under 2015 bli Sveriges mest datadrivna medieverksamhet”. Analytiker (snarare än journalister) anställs för att synliggöra data och ”flöden internt. Det handlar inte bara om ‘mest läst’ och ‘antal besök’, utan om mycket mer som skapar trafik och intäkter”

Mediestudier – bransch versus akademi

Branschperspektiv på hur **medieanvändning** undersöks och mäts har med andra ord drastiskt ändrat karaktär – ändå fortsätter (stora delar) av den traditionella medievetenskapen att kvantitativt studera medievanor och medieumgänge med etablerade **analoga metoder och fokusgrupper** – i Nordicoms senaste Mediebarometer 2014 kan man exempelvis läsa om "lyssnande till musik på cd- eller **vinylskiva**".

Mediestudier – bransch versus akademi

I telefonintervjuer eller pappersenkäter uppmanas medborgare fortsatt att med *blyertspennan* i högsta hugg kryssa i rutor hur mycket "internet" de använder, hur mycket strömmande musik de lyssnar på eller hur mycket "nyheter" de läser – som om inte Facebooks eller Twitters flöden för alltid definierat om vad en nyhet *de facto* är för något.

Enkätskolket ökar därtill; svarsfrekvensen för Nordicoms Mediebarometer var förra året 74 procent, en siffra som stadigt minskar.

Mediestudier – bransch versus akademi

För just **medieanvändning** är detta speciellt paradoxalt – eller snarare graverande – eftersom alla digitala aktörer på fältet har **mer detaljerad data än någonsin**. Spotify hanterar förstås användardata kring musik ned på millisekunden.

Poängen är med andra ord att det för närvarande existerar ett **betydande glapp** mellan det vetenskapliga mediestudiet – inte minst metodologiskt – och de sätt som branschen mäter nya digitala mediebeteenden. Och dessutom är den användardata som bland andra *Aftonbladet* och *Expressen* tillmäter sådan vikt naturligtvis enbart tillgänglig **internt** – och alls inte för medievetare och akademisk forskning.

Mediebegreppets gränser – retroaktivt omdefinierade

Mediebegreppets gränser – retroaktivt omdefinierade

Mediebegreppets gränser – retroaktivt omdefinierade

Den **kulturhistoriska medieforskningen** har under de två senaste decennierna vuxit fram i kölvattnet av den kulturella vändningen inom de historiska vetenskaperna. Fältet kännetecknas av en nyorientering såväl empiriskt som teoretiskt, så till exempel utgångspunkten i **ett bredare mediebegrepp** med fokus på mediernas inbördes relationer och på materiellt handfast mediering (snarare än fritt svävande representationer).

Mediebegreppets gränser – retroaktivt omdefinierade

Om "[m]edier är kommunikationsteknologier med vars hjälp människor producerar och sprider budskap" (Ulf Hannerz, 1990) är det svårt att se varför inte vissa artefakter, apparater och fenomen även före 1900 skulle kunna betecknas som medier. Det **breda mediebegreppet** motiveras här av en rikedom av **empiriska** och **historiska** exempel.

Krise des Erfolgs

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . 227
4. Te[illegible] Me[illegible] . . . . . [illegible]
5. Ge[illegible] . . . . . [illegible]
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft . . . . . [illegible]
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Der[illegible]issenschaft 548

Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Mediebegreppets gränser

I. en sorts **äldre mediebegrepp**

II. **kommunikationsteknologiskt mediebegrepp.**

III. nytt mediebegrepp sedan 1980-talet och CD-skivan – **analog/digital**. Det **digitala mediebegreppets** grund är den så kallade binärprincipen – det vill säga, 1 & 0.

Traditionell medieforskning

> fokus på ett **kommunikationsteknologiskt mediebegrepp.**

Massmedieforskning – demokrati & politik

Massmedieforskning – demokrati & politik

Vad som länge **dominerat svensk medieforskning** är *de facto* innehållsanalyser av **journalistik** i stil med representationen av X i mediet Y – typ: "bilden av landsbygden i Dagens Nyheter" – utförda från ett ganska så snävt demokrati- och politikperspektiv. Nu handlat det bla om **nyhetsundvikare**, men perspektiven är desamma.

Massmedieforskning – demokrati & politik

Min utgångspunkt när jag analyserar medieutvecklingen är i första hand demokratin. För att demokratin ska fungera krävs det att människor är åtminstone någorlunda informerade om politik och samhälle.[6] Det är en förutsättning för att människor ska kunna bilda sig åsikter, delta i samhället och rösta på ett någorlunda genomtänkt sätt. Det är också därför mediernas viktigaste uppgift ofta anses vara att tillhandahålla sådan information som människor behöver för att fritt och självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor.

Massmedieforskning – demokrati & politik

Min utgångspunkt när jag analyserar medieutvecklingen är i första hand demokratin. För att demokratin ska fungera krävs det att människor är åtminstone någorlunda informerade om politik och samhälle.[6] Det är en förutsättning för att människor ska kunna bilda sig åsikter, delta i samhället och rösta på ett någorlunda genomtänkt sätt. Det är också därför mediernas viktigaste uppgift ofta anses vara att tillhandahålla sådan information som människor behöver för att fritt och självständigt kunna ta ställning i samhällsfrågor.

Noterbart är att denna typ av medieforskning sanktionerats – genom ämnestraditioner, tjänstetillsättningar och forskninganslag – genom dess **anspråk** på att "bäst" förklara vilken roll medier spelar i dagens samhälle.

Men om medier inte längre är vad de en gång var – bör studiet av dem naturligtvis förändras.

I en tid när det massmedier inte dominerar på samma sätt som tidigare har därför andra teoretiska och metodologiska synssätt lanserats som utmanar den "klassiska massmedie-forskningens" anspråk – vilka (möjligen) bättre svarar upp mot ett föränderligt medielandskap.

Handbuch
Medienwissenschaft
Jens Schröter (Hrsg.)
J.B.METZLER

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien . . 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . . 227
4. Textile Medien 234
5. Geld 239
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft 427
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Designwissenschaft 548

V. Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien . . 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . . 227
4. Textile Medien 234
5. Geld 239
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft 427
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Designwissenschaft 548

V. Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Einleitung 1

I. Medienbegriff und Medienwissenschaft

1. Medienbegriff 13
2. Medienwissenschaften und ihre Geschichte 21
3. Medienwissenschaftliche Fachgesellschaften 30
4. Einführungen in die Medienwissenschaft 33

II. Medientheorien

1. Implizite Medientheorien in der Philosophie 45
2. Semiotik/Dekonstruktion 51
3. Phänomenologische Medientheorien . . 60
4. Die Kanadische Schule 69
5. Medientheorien des High Modernism . . 78
6. Informationstheorie/Kybernetik 82
7. Kommunikationswissenschaftliche Medientheorien 88
8. Marxistische Medientheorien 96
9. Kritische Medientheorien 104
10. Postmoderne Medientheorien 115
11. Systemtheoretische und konstruktivistische Medientheorien . . 123
12. Psychoanalytische Medientheorien . . . 131
13. Medienarchäologie 137
14. Diskursökonomie 144
15. Akteur-Medien-Theorie 148
16. Mediologie 159
17. Medienmorphologie 166
18. Negative Medientheorien 170
19. Medien und Kulturtechniken 174
20. Modelle des Medienwandels und der Mediengeschichtsschreibung 179
21. Mediatisierung/Medialisierung 190
22. Intermedialität, *remediation*, Multimedia 197
23. Medientheorien der Medien selbst . . . 207

III. Einzelmedien

1. Basismedien: Bild, Klang, Text, Zahl, Geste 215
2. Diagramm/Diagrammatik 222
3. Trance-Medien/Personale Medien . . . 227
4. Textile Medien 234
5. Geld 239
6. Brief/Post 244
7. Printmedien 251
8. Comics 258
9. Telefon/Telegraphie 262
10. Fotografie 267
11. Klangmedien 279
12. Film 288
13. Radio 298
14. Fernsehen/Video/DVD 307
15. Computer als Schriftmedium 316
16. Computer als Bildmedium 322
17. Computer als Klangmedium 328
18. Internet 334
19. Computerspiele 343
20. Mobile Medien 350
21. Dreidimensionale Bilder 360
22. Quantencomputer/ Quantenkryptographie 369

IV. Schnittstellen

1. Theologie 373
2. Medienphilosophie 377
3. Medienanthropologie 383
4. Medienethnologie/ Medienethnographie 393
5. Medien und Evolutionstheorie 405
6. Geschichtswissenschaft 410
7. Kunstwissenschaft/Bildwissenschaft . . 414
8. Sprachwissenschaft 422
9. Literaturwissenschaft 427
10. Theaterwissenschaft 434
11. Musikwissenschaft/Sound Studies . . . 440
12. Tanzwissenschaft 446
13. Kommunikationsforschung/ Medienwirkungsforschung 453
14. Politikwissenschaft 461
15. Medienökonomie 466
16. Medienunternehmen 472
17. Medienrecht 477
18. Medienpsychologie 484
19. Mediensoziologie 490
20. Medienpädagogik 497
21. Medieninformatik 503
22. Digital Humanities 511
23. Cultural Studies 516
24. Postcolonial Studies 523
25. Gender Studies 528
26. Wissenschaftsforschung 537
27. Designwissenschaft 548

V. Anhang

1. Die Autorinnen und Autoren 555
2. Personenregister 559

Mediearkeologi

> ett forskningsområde som snabbt vuxit i omfång och attraherat en mängd medieforskare i framför allt Nordeuropa – (primärt) **bakåtriktat** och teoridrivet.

Mediearkeologi

> ett forskningsområde som snabbt vuxit i omfång och attraherat en mängd medieforskare i framför allt Nordeuropa – (primärt) **bakåtriktat** och teoridrivet.

Medialiseringsteori

> ett forskningsområde som snabbt vuxit i omfång och attraherat en mängd medieforskare i framför allt Nordeuropa – **framåtriktat** och teoridrivet.

Mediearkeologiskt bibliotek – Foucault

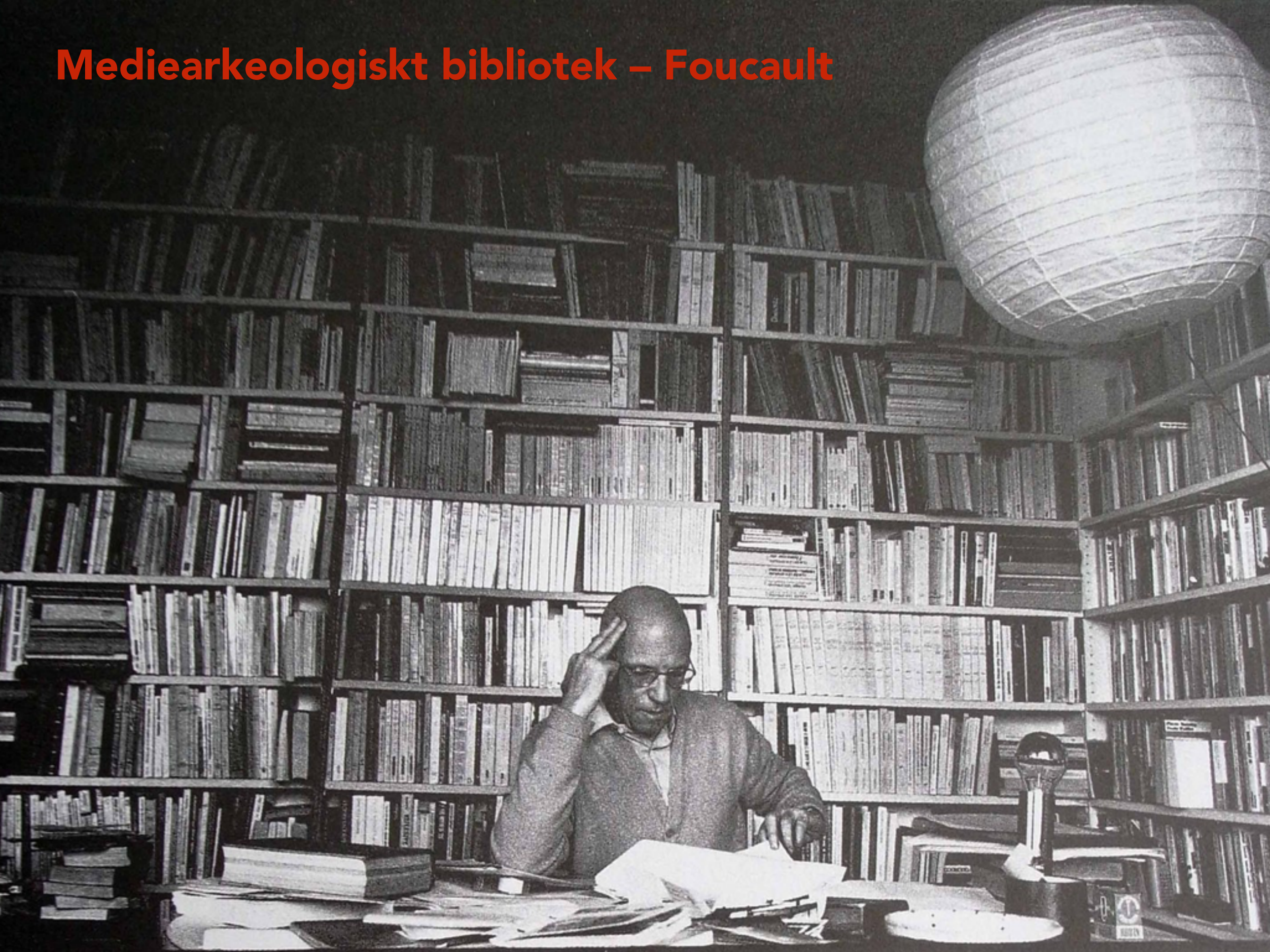

Mediearkeologi & Foucault

Foucaults ”arkeologiska analys” så som den presenterades i bland annat "Vetandets arkeologi" (1969) handlade, i korthet, om att lyfta fram och synliggöra de ofta omedvetna struktursammanhang – ***les formations discursives*** – som reglerat varför det under en tidsperiod varit möjligt att tänka vissa tankar, men inte andra.

Mediearkeologi & Foucault

Från ett mediearkeologiskt perspektiv är en central tanke **att inte accentuera utveckling, evolution eller kontinuerlig linjäritet** – det vill säga att försöka undvika att betrakta och analysera det förflutnas kvarlämningar i ljuset av historiens omvandlingar över tid.

Den övergripande frågeställningen inom mediearkeologin (och i viss mån hos Foucault) handlar alltså inte om historisk förändring – snarare om att betona det som är **medie-epistemiskt givet** vid en viss tidpunkt.

Die Aktualität
des Archäologischen
in Wissenschaft, Medien und Künsten
Herausgegeben von
Knut Ebeling und Stefan Altekamp
Stefan Altekamp, Das archäologische Gedächtnis,
211-232
2004

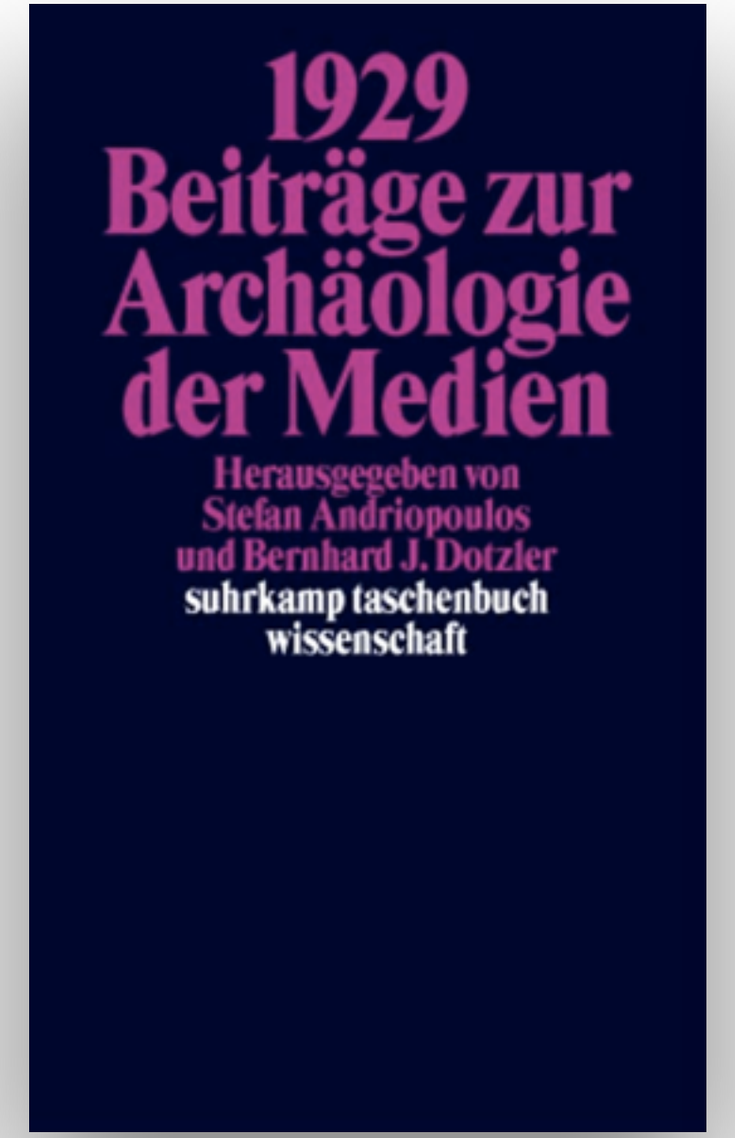
1929
Beiträge zur
Archäologie
der Medien
Herausgegeben von
Stefan Andriopoulos
und Bernhard J. Dotzler
suhrkamp taschenbuch
wissenschaft

Wolfgang Ernst
Im Namen von Geschichte
Sammeln – Speichern – Er/zählen
Wilhelm Fink Verlag

Pelle Snickars

Mediearkeologi: Om utställningen som mediearkiv

I slutet av Andreas Hasselgrens krönika över Stockholmsutställningen 1897 finns ett vackert fotografi med titeln "Vy af utställningsområdet. (Den 15 mars 1898)".[1] På bilden är utställningsområdet höljt i snö och inte en människa är synlig. Men något annat hade varit förvånande. När översiktsbilden togs uppe från Skansens sluttningar med det halvfärdiga Nordiska museet och Strandvägen i bildfonden, hade den Allmänna konst- och industriutställningen varit stängd i mer än ett halvår. Platsen där den ägt rum på Lejonslätten på Djurgården var inte bara folktom. Alla de byggnader och paviljonger som tidigare varit uppställda på området var också borta.

Ett halvår efter stängningen fanns bara spår och lämningar av utställningen kvar. Fotografi av Axel Lindahls fotografiaffär. Ur Andreas Hasselgren, *Utställningen i Stockholm 1897: Beskrifning i ord och bild öfver Allmänna konst- & industriutställningen* (Stockholm, 1897).

Mediearkeologi

Mediearkeologi är ett tämligen vagt forskningsfält med högst olika inriktningar – som dels är **(A.) mediehistoriskt** orienterat, dels inriktat mot **(B.)** samtida, **digitala** medier. Därtill står olika **(C.)** medieteknologier (snarare än mediebruk) i fokus.

Mediearkeologi

På ett mer **(D.) kunskapsteoretiskt** plan uppmärksammar mediearkeologin de **diskursiva systemens medialitet**.

Genom historien har inte bara medieteknologier organiserat kulturens diskurser, själva **vetandet** har också en rad **infrastrukturella** förutsättningar som bör förstås med hjälp av ett utvidgat mediebegrepp.

För mediearkeologen är alla arkiv alltid mediearkiv.

Mediearkeologin **undergräver därför arkivets faktiska utsagor** genom att ägna uppmärksamhet åt de **mediala förutsättningar** som dessa är underställda.

Mediearkeologi & teknologi

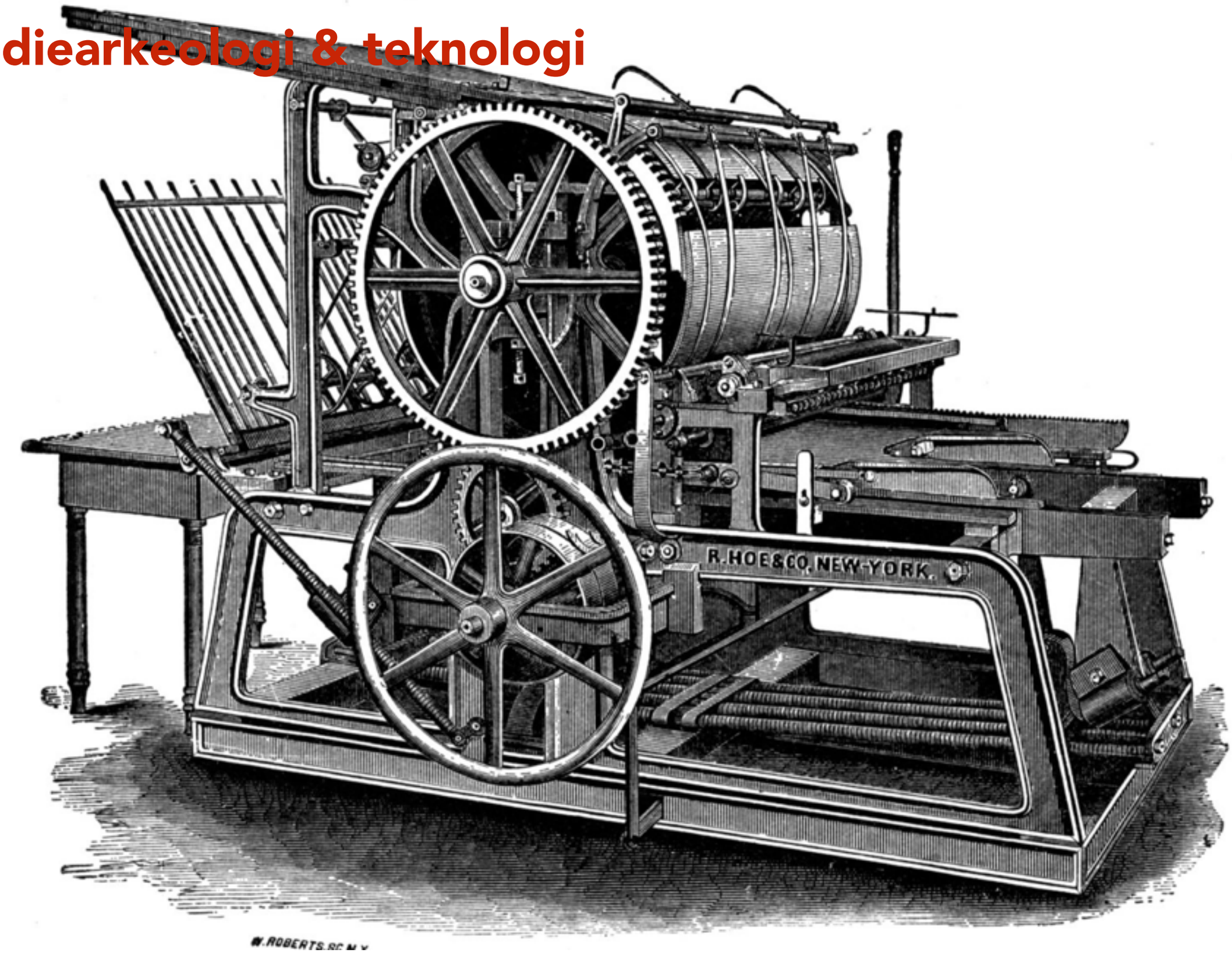

Mediearkeologi & teknologi

Mediearkeologin är medvetet **anti-hermeneutisk**; det är inte tolkning och mening som står i centrum, snarare de mediala apparaterna själva – vilka samtliga är inskrivna i ett "***historischen Apriori***" – det vill säga, alla utsagor som återfinns i "arkivet" är alltid **först mediala – därefter diskursiva**.

"Media archaeology concentrates on the **nondiscursive elements** in dealing with the past: not on speakers but rather on the **agency of the machine**." (Wolfgang Ernst, 2013).

Mediearkeologi & teknologi

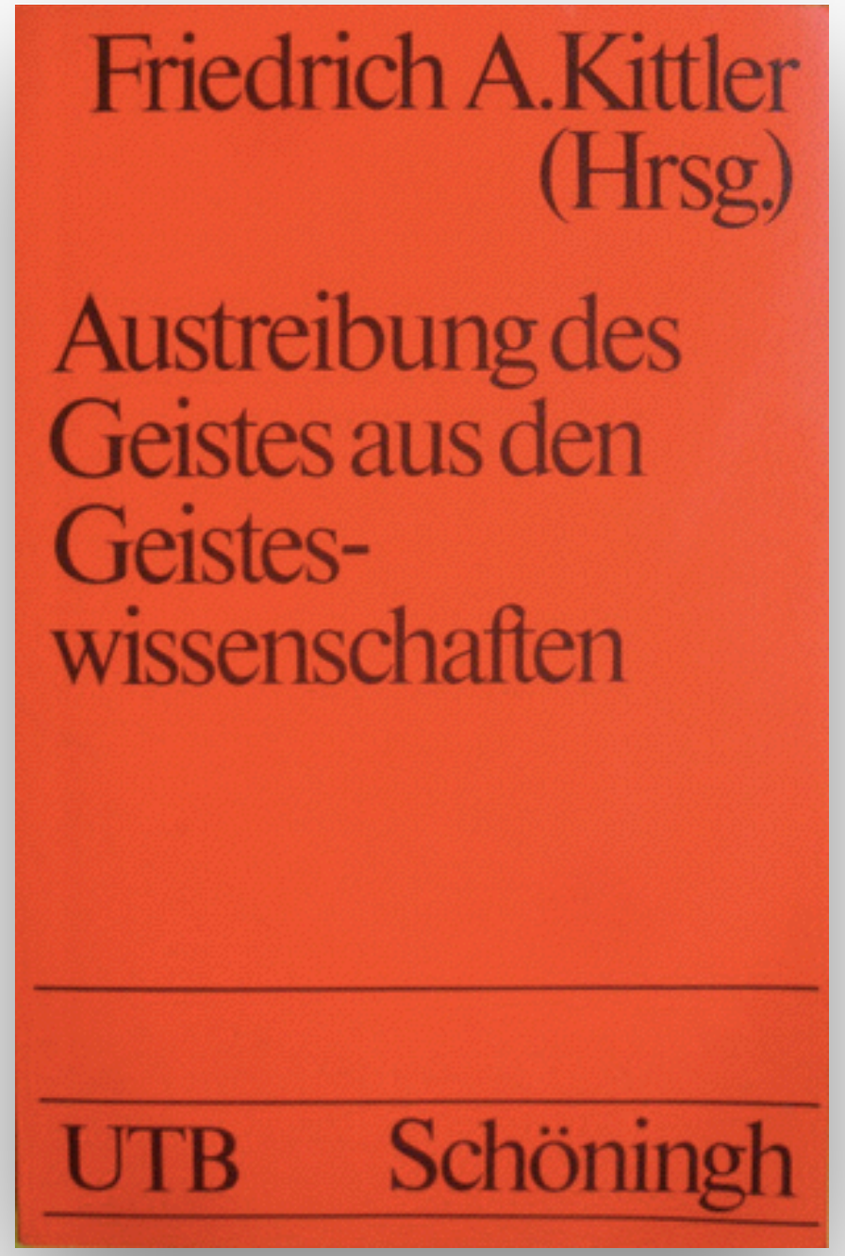

Mediearkeologi & teknologi

Studier av mediebruk står därför inte högt på agendan. I en mening är alla mediearkeologer en sorts **maskinfetischistiska reduktionister**, vilka på det stora hela glömt att medier trots allt behöver subjekt och användarpraktiker för att överhuvudtaget skapa mening.

Mediearkeologin har däför ofta anklagats för att vara **teknikdeterministisk**. Om – eller snarare när – (medie)tekniken driver samhällsutvecklingen blir människan närmast överflödig.

Mediearkeologi & medieteoretisk kanon

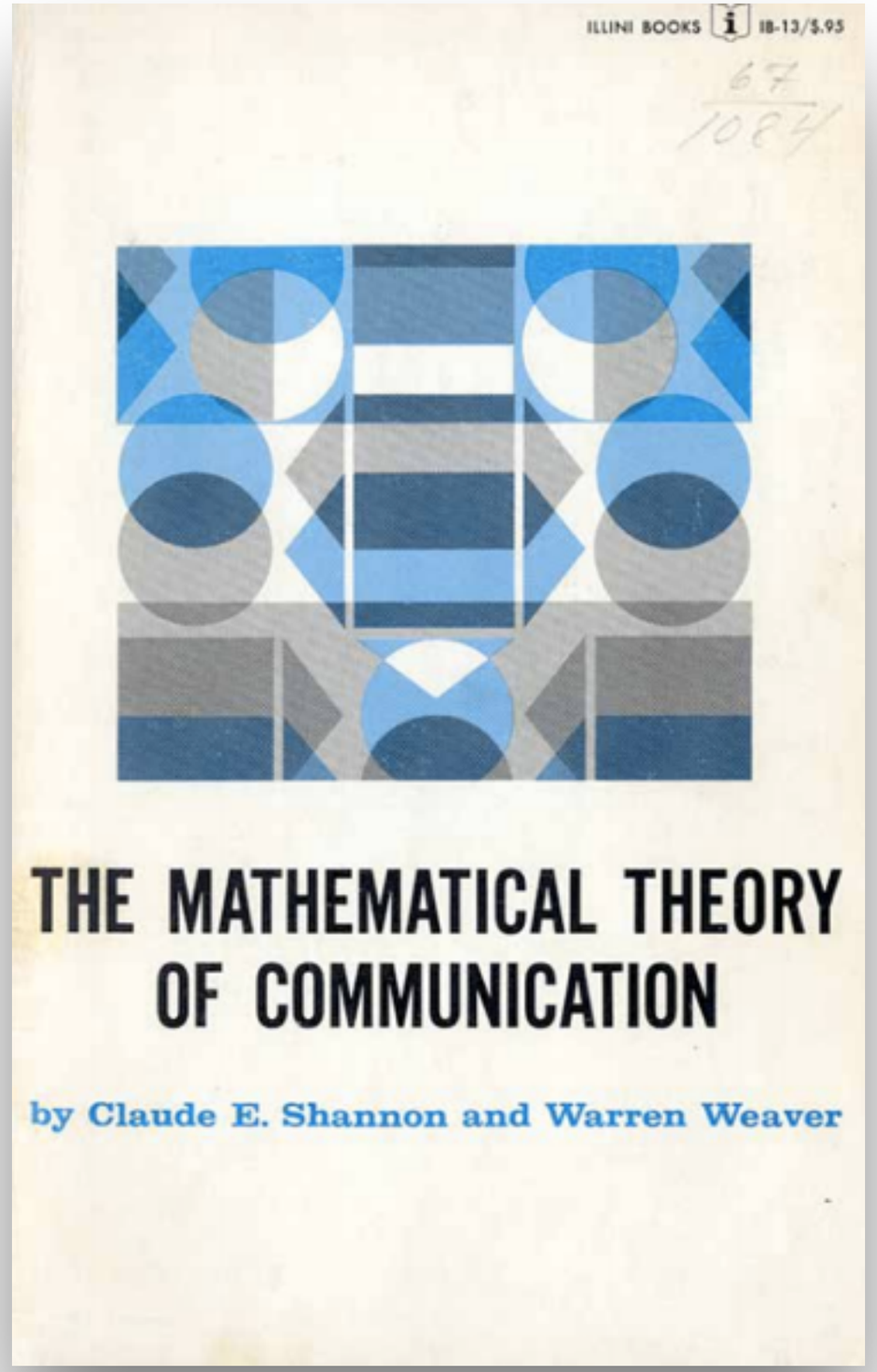

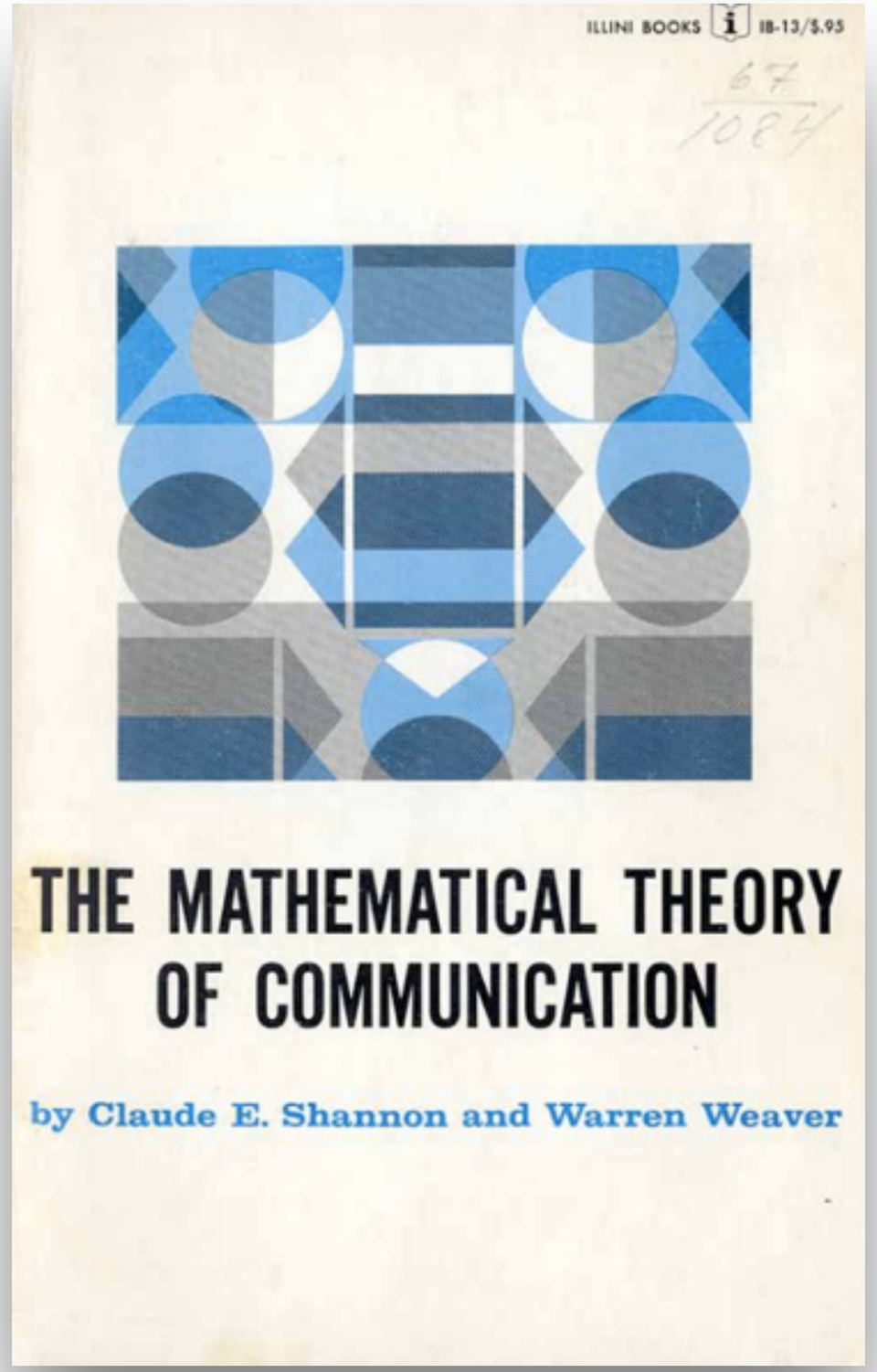

"Frequently the messages have meaning; that is they refer to or are correlated according to some system with certain physical or conceptual entities. These **semantic aspects of communication are irrelevant** to the engineering problem."

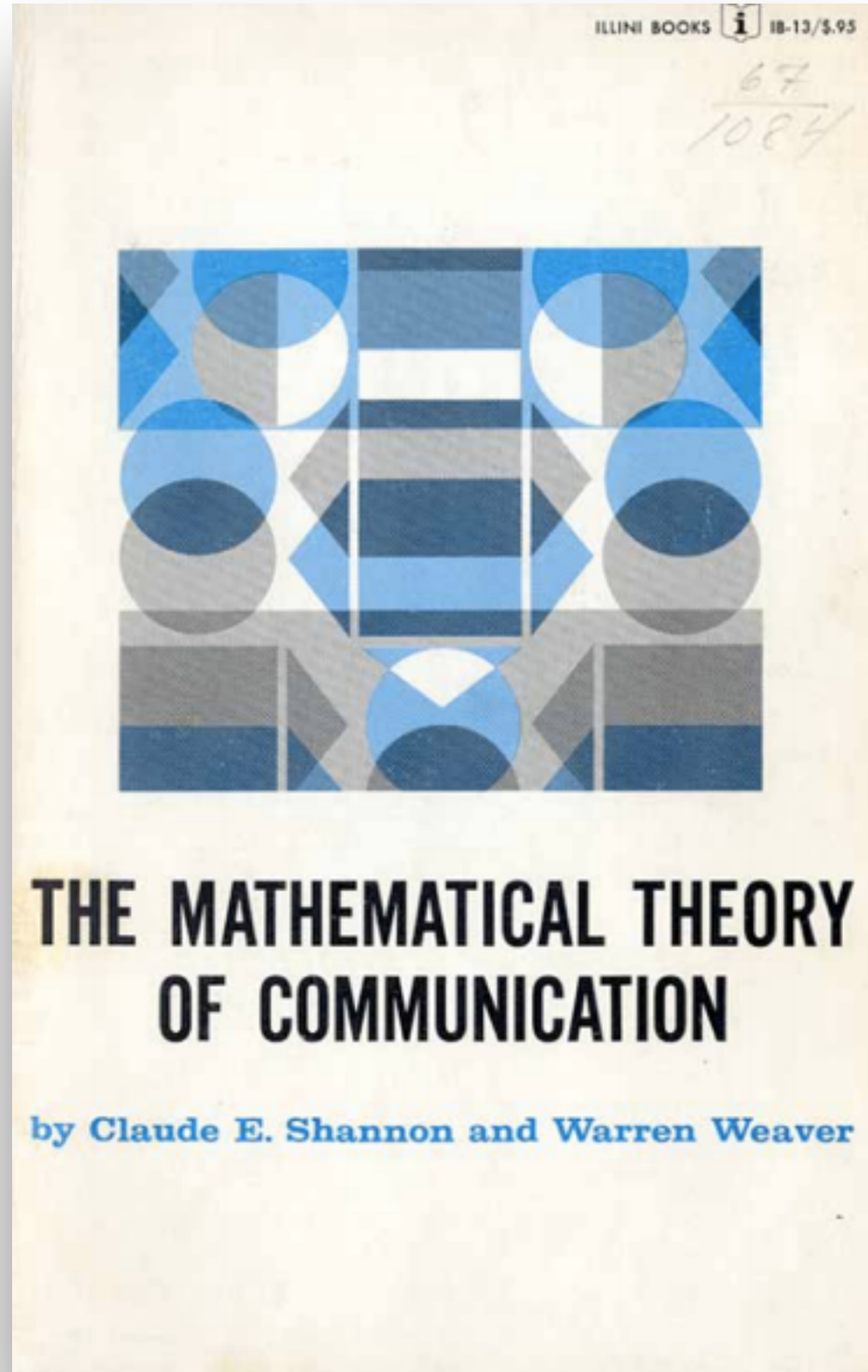
ILLINI BOOKS
IB-13/$.95
THE MATHEMATICAL THEORY OF COMMUNICATION
by Claude E. Shannon and Warren Weaver

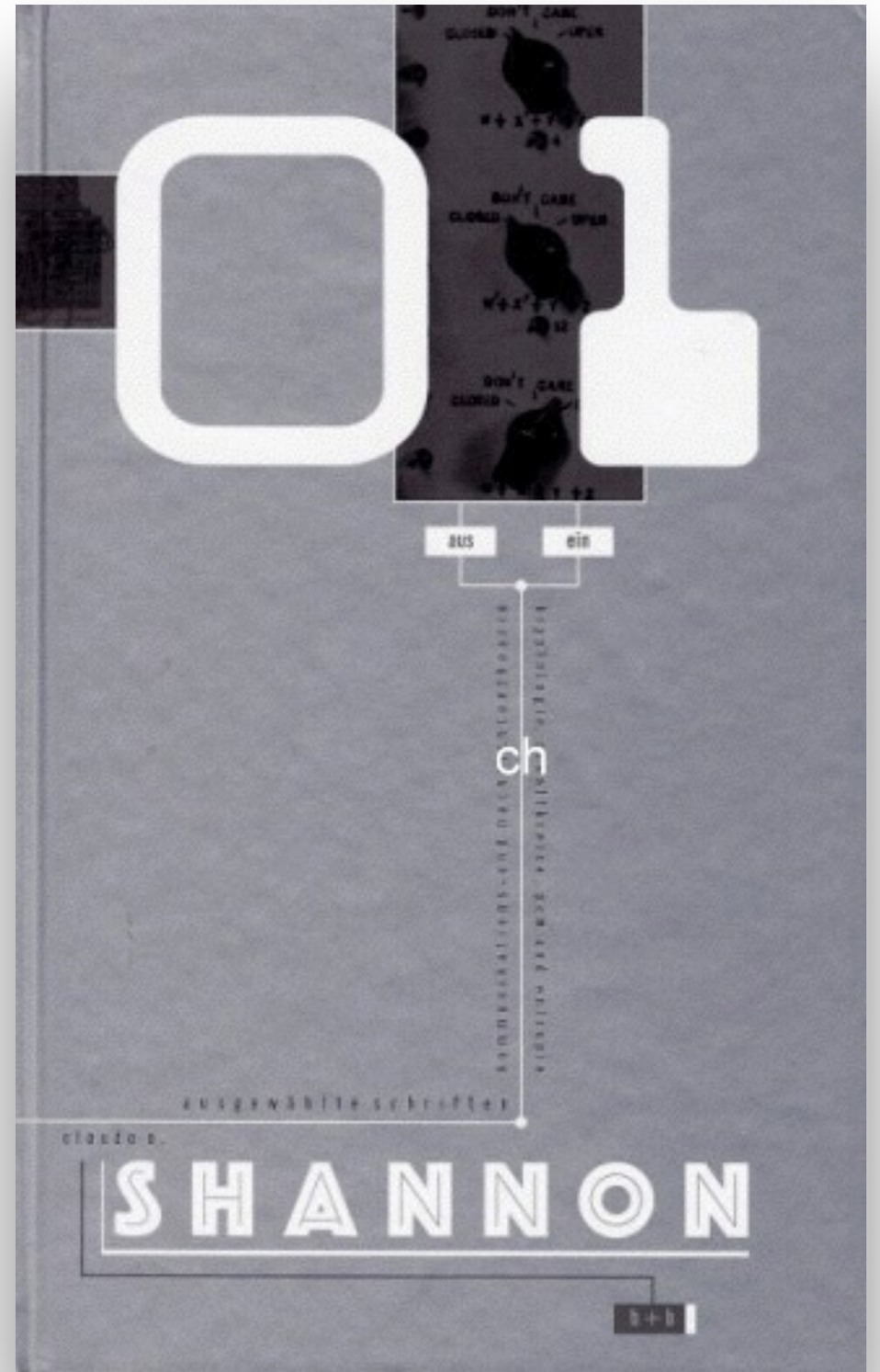
01
aus
ein
ch
ausgewählte schriften
claude e.
SHANNON

What is Media Archaeology?

JUSSI PARIKKA

Mediearkeologi – enligt Parikka

Parikkas bok säger sig vara "a cartographic journey into the various – at times contradictory and competing – strands of media archaeological investigations".

Han menar att mediearkeologin har flera förelöpare tankemässigt – och listar fyra tanketraditioner: (A.) **modernitetsforskning**, (B.) den nya **filmhistorien**, (C.) **historisering av nya medier** och 'det digitala', samt (D.) en sorts **alternativa mediehistorier**.

A. **modernitetsforskning**

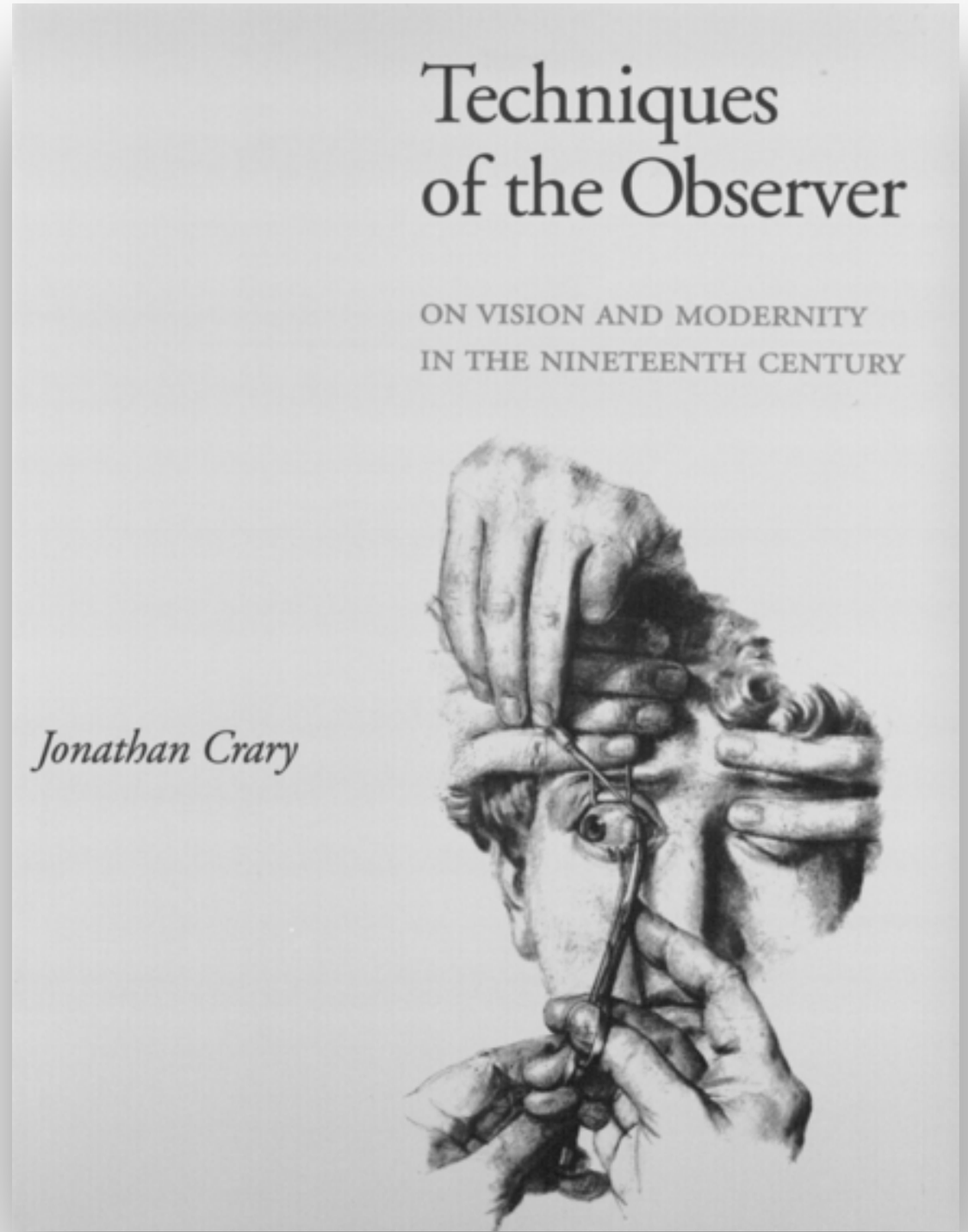

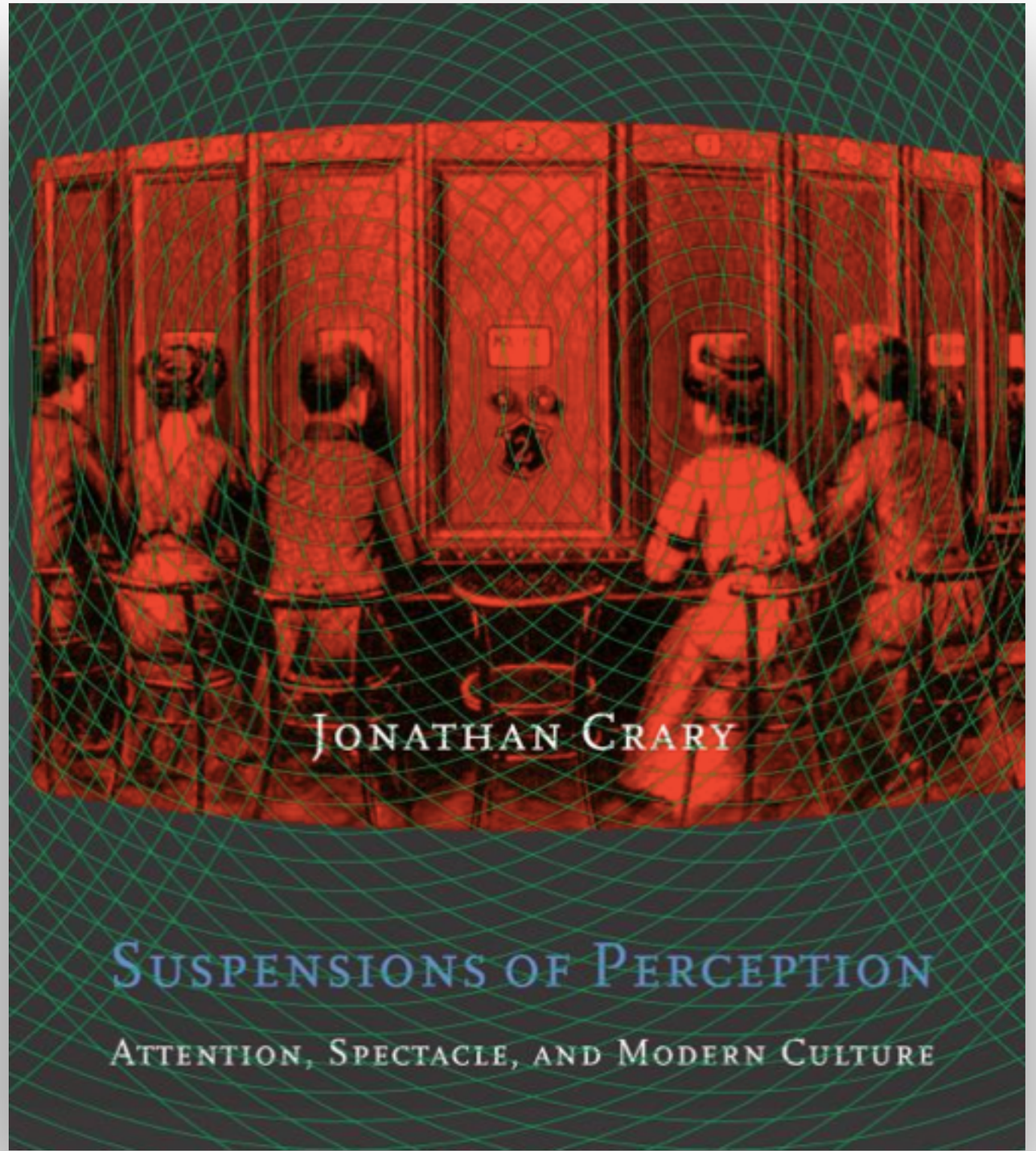

A. **den nya filmhistorien**

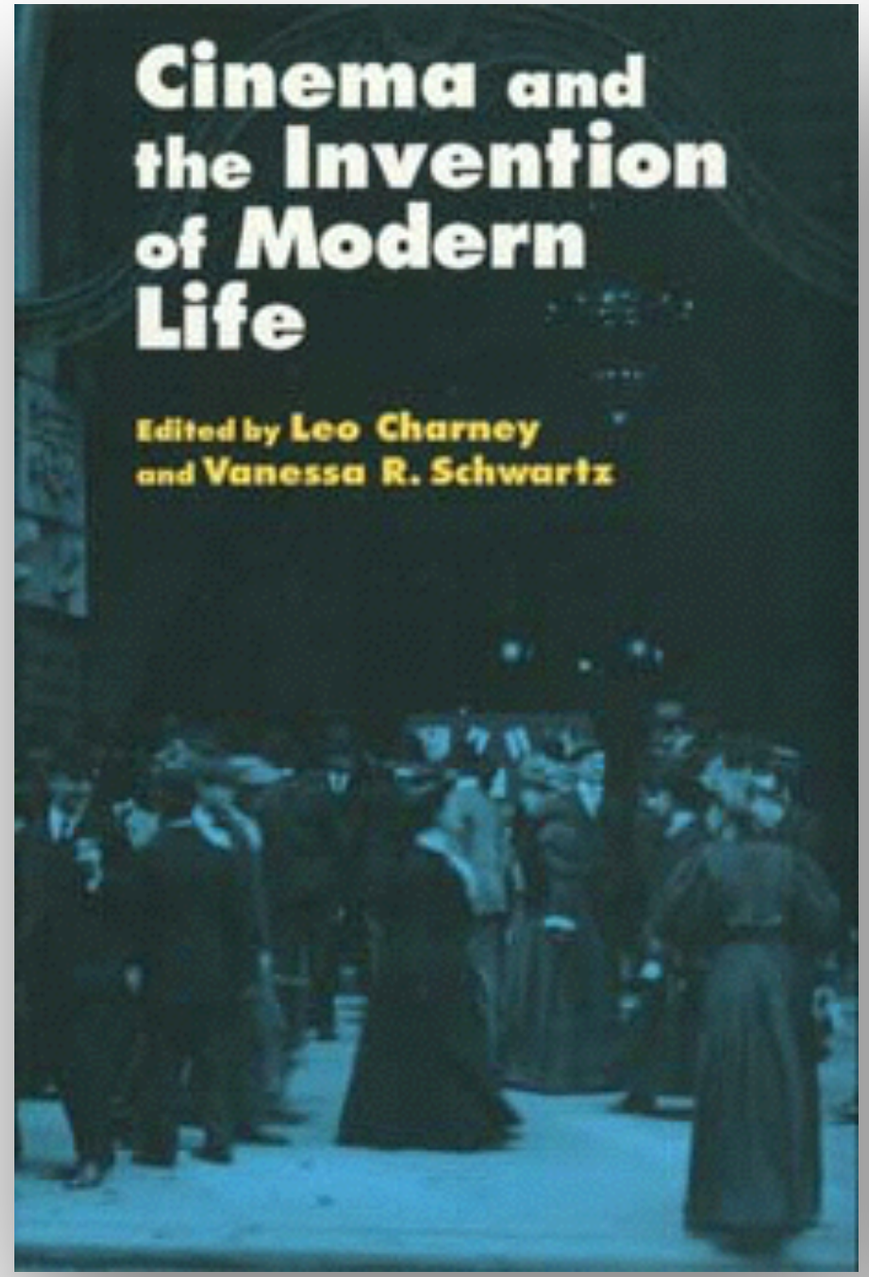

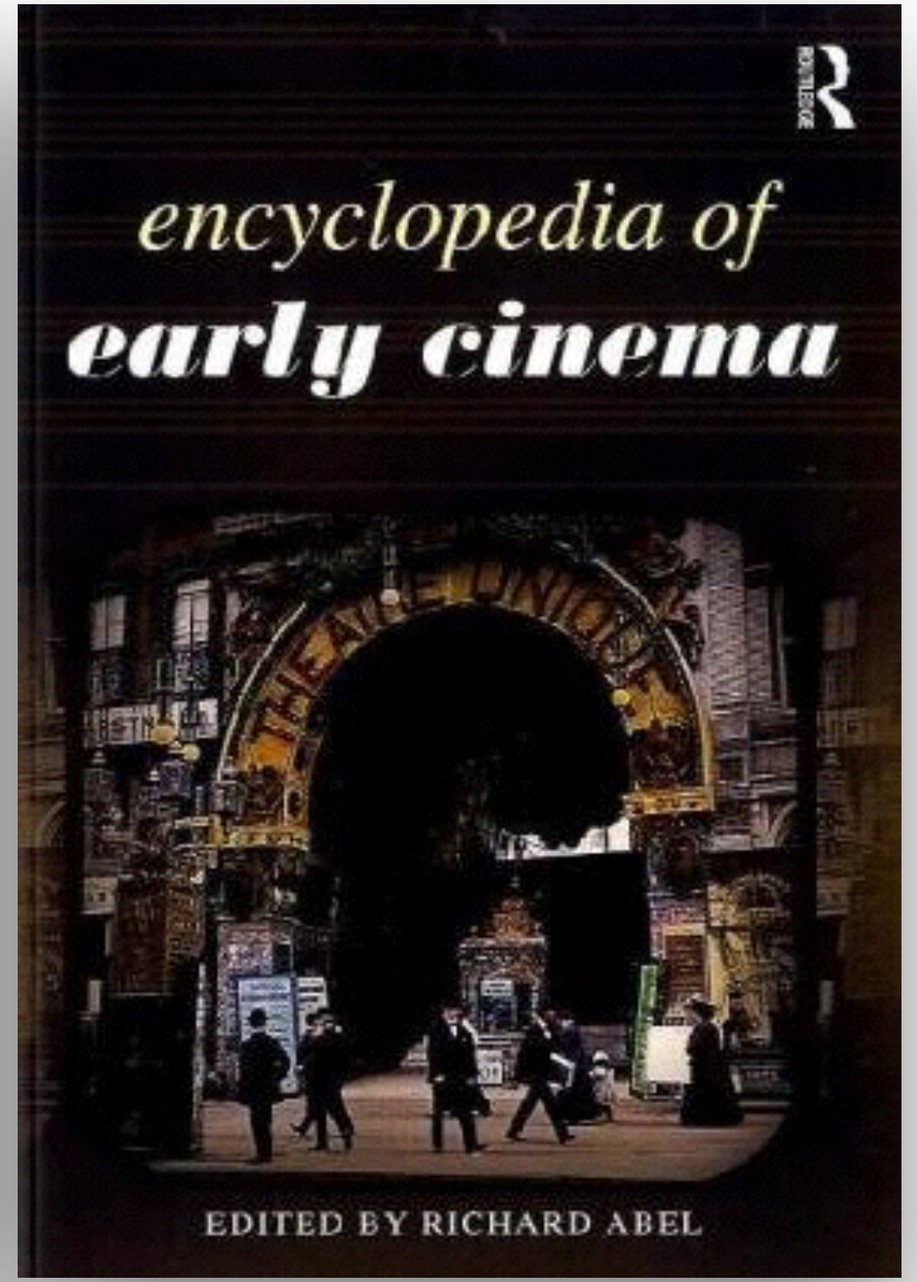

C. **historisering av nya medier**

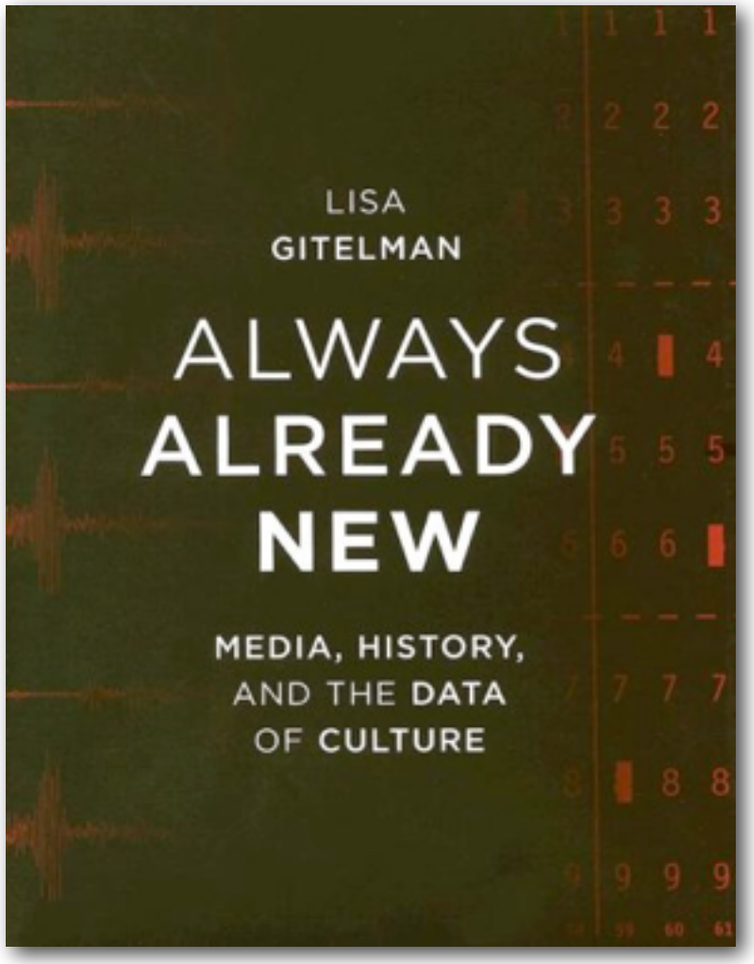

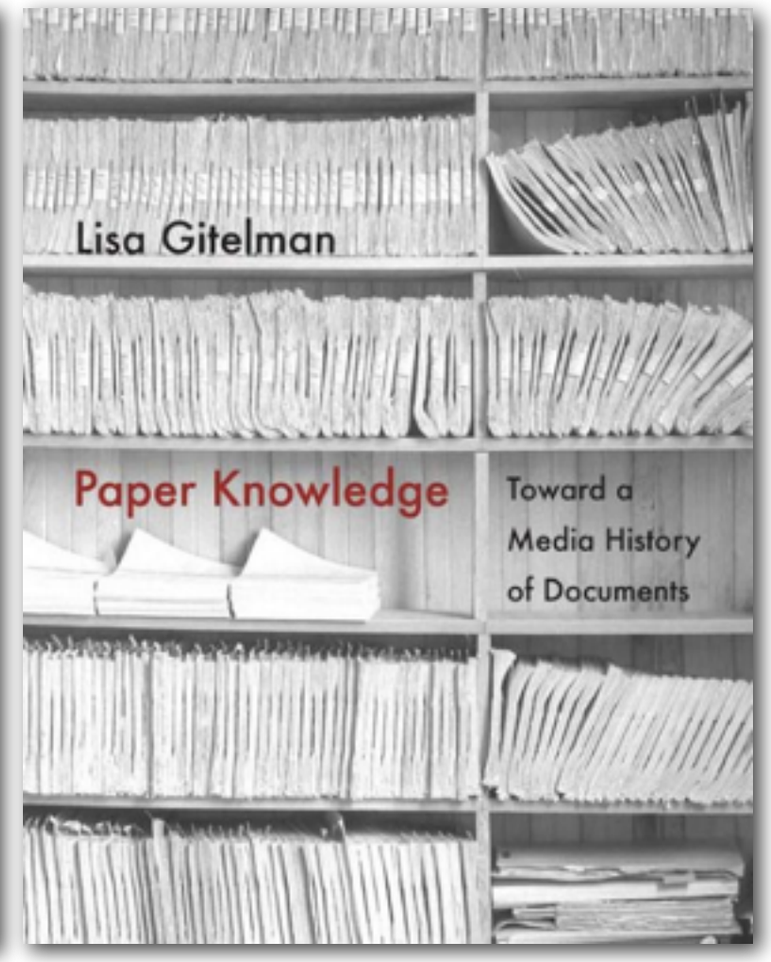

D. **alternativa mediehistorier: "understanding media cultures outside the mainstream" (Parikka, 2012)**

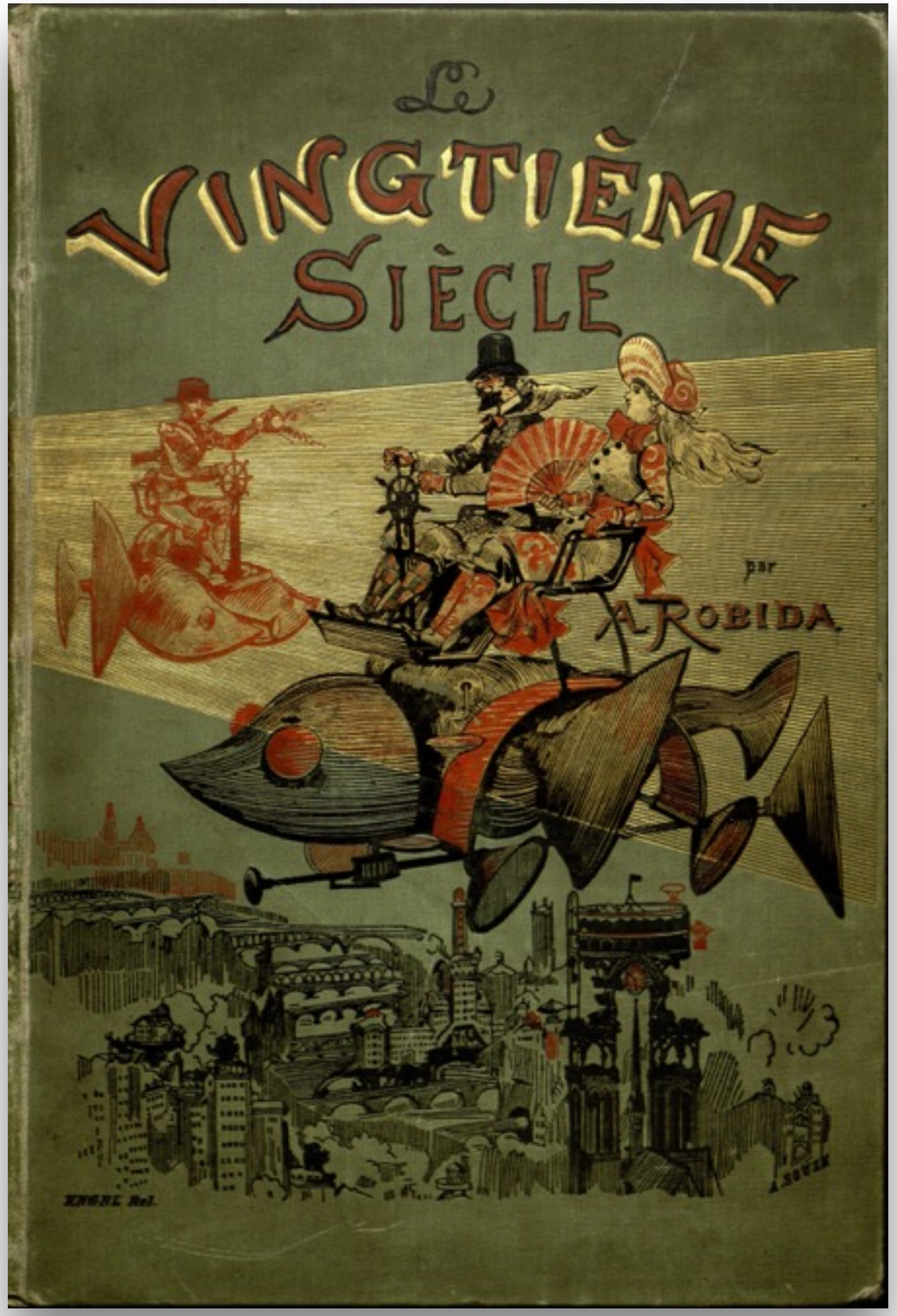
Le
Vingtième
Siècle
par
A. Robida
Engel Del.
Souze

Le Vingtième Siècle
La
Vie Electrique
Engel Del.
Paul Souze Sc.

Mediearkeologi – enligt Parikka

Parikkas bok är framför allt en introduktion till det mediearkeologiska forskningsfältet, och en **utomordentlig insats** att föra in tyska akademiska perspektiv på medieforskningen – vilken som bekant av tradition **fullständigt** domineras av anglo-amerikanska studier.

Ett problem med Parikkas bok är dock att han gärna rubricerar akademiker som mediearkeologer, trots att de knappt vet vad begreppet står för.

Samtidigt visar han på **uppenbara kopplingar** mellan äldre mediehistoriska infallsvinklar och mer samtida, digitala studier – vilka båda kan sägas tillhöra det mediearkeologiska fältet.

MA1

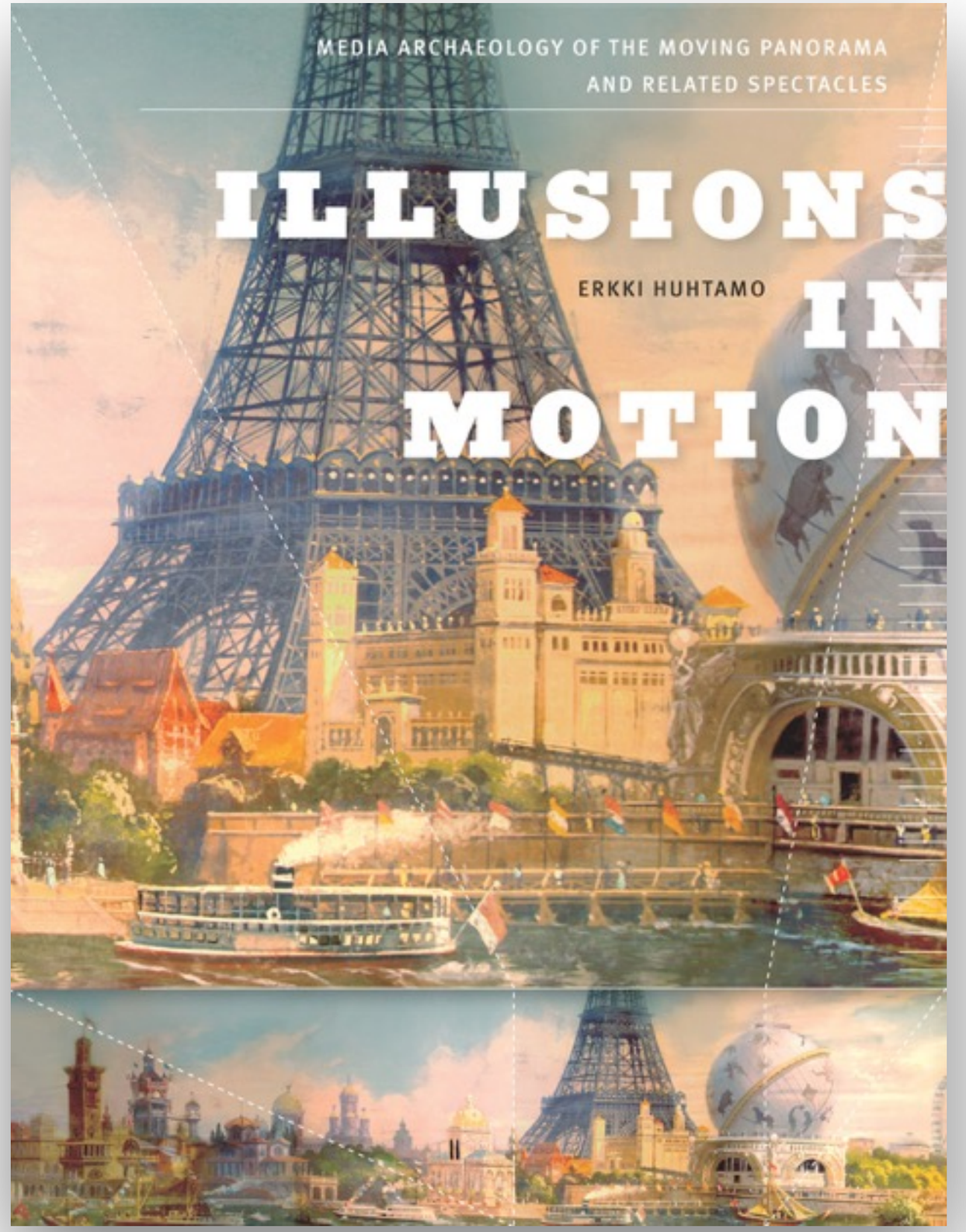
MEDIA ARCHAEOLOGY OF THE MOVING PANORAMA
AND RELATED SPECTACLES
ILLUSIONS IN MOTION
ERKKI HUHTAMO

MA2

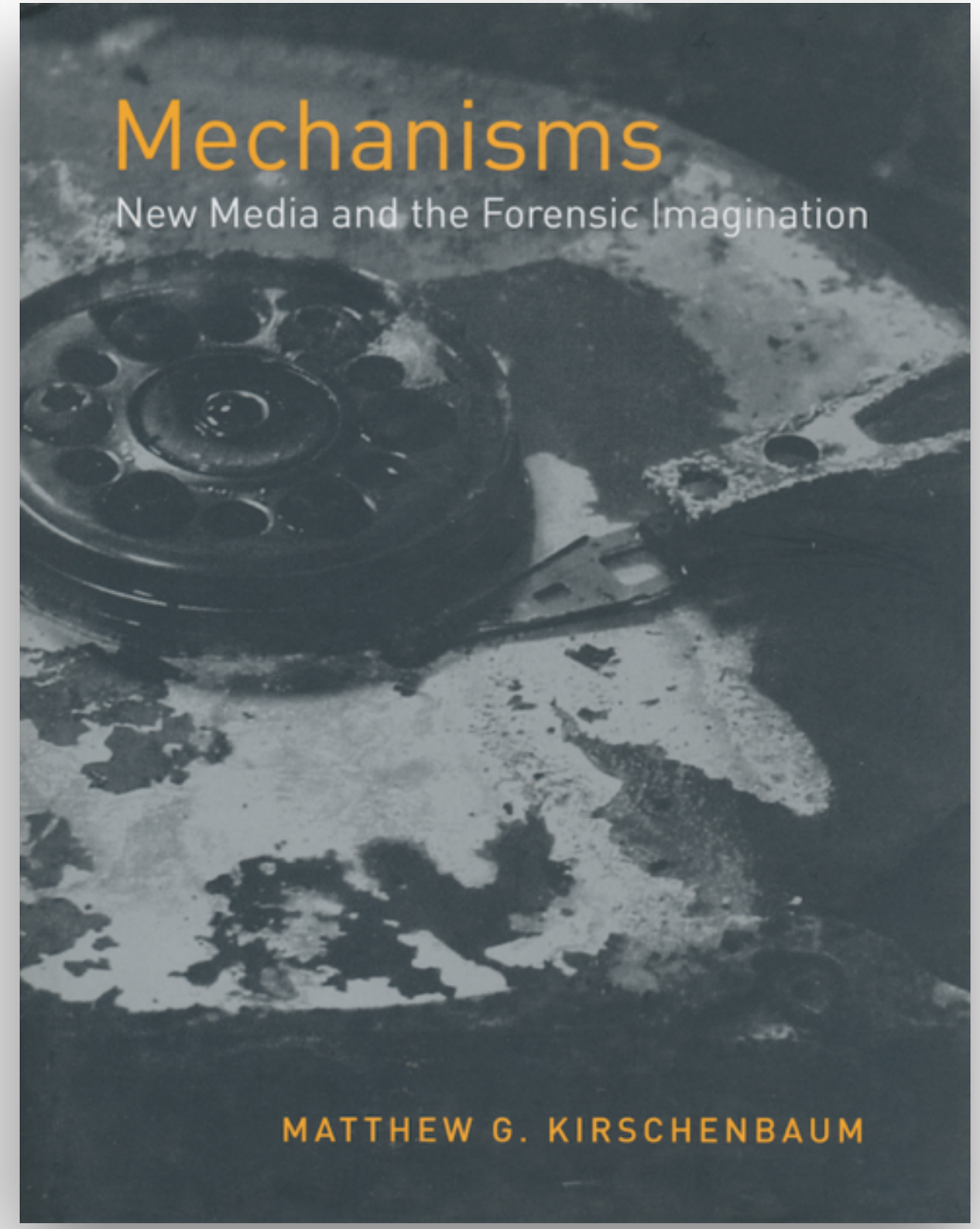
Mechanisms
New Media and the Forensic Imagination
MATTHEW G. KIRSCHENBAUM

MA1. Mediearkeologi & Zielinski

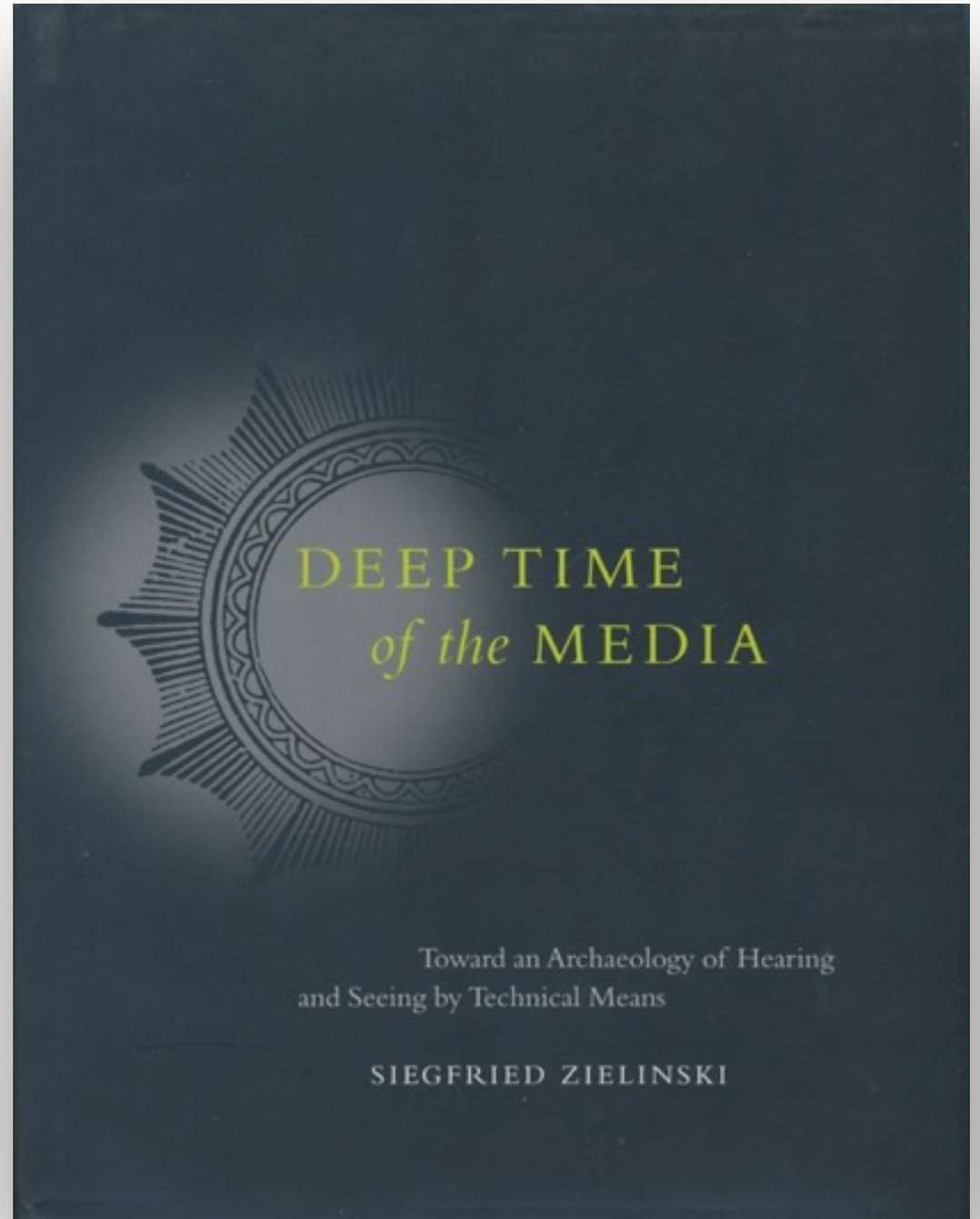

MA1. Mediearkeologi & Zielinski

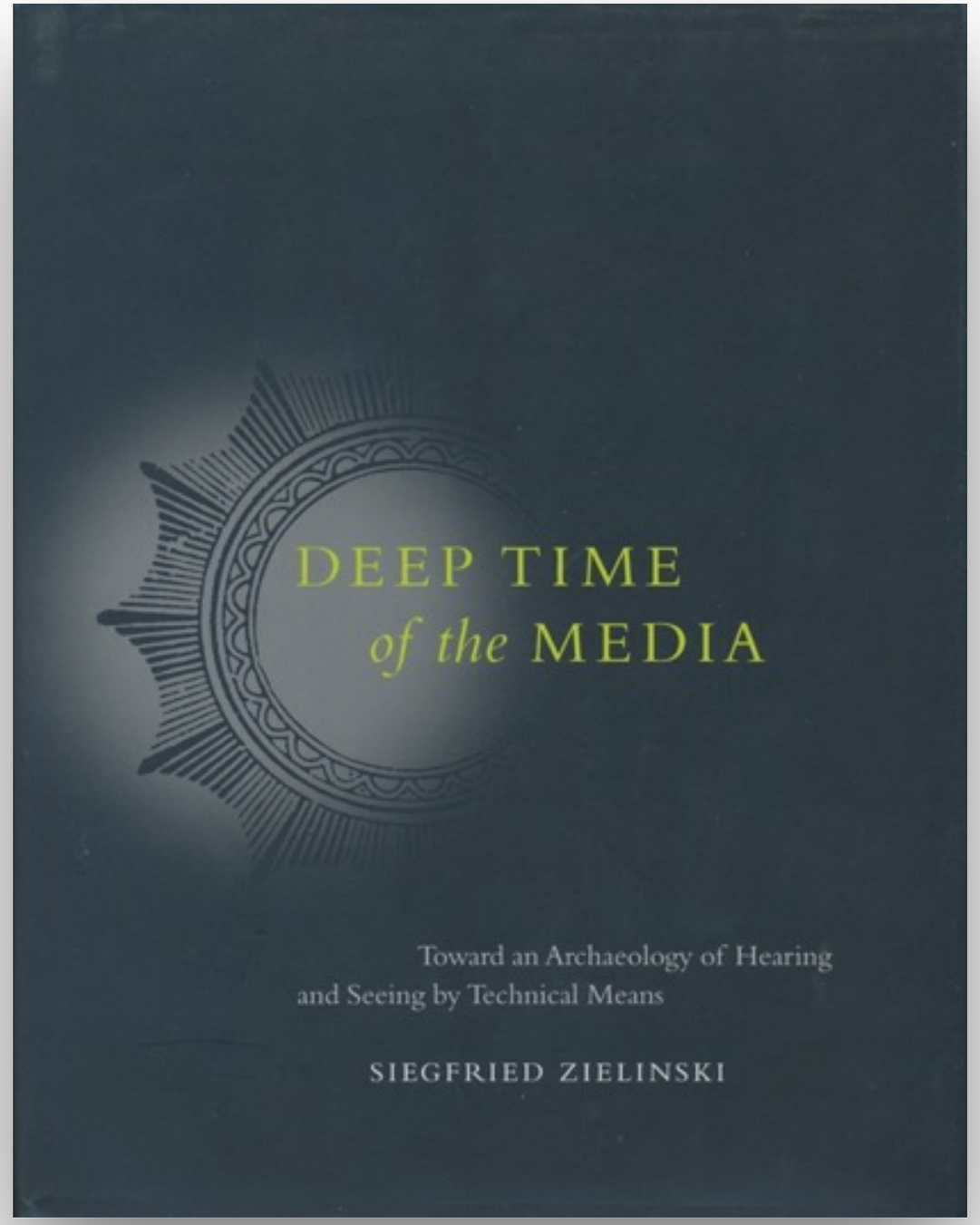

Zielinski kan med fördel användas för att beskriva den ena – och mer **historiska aspekten** – av mediearkeologin. På ett konkret plan handlar det om att i arkivet och biblioteket gräva fram alla de gamla bortglömda medier som en gång var nya, och genom att borsta bort dammet från dem aktualisera diverse historiska och mediala praktiker som fallit i glömska. Även **döda medier utan framtid** är intressanta.

MA1. Mediearkeologi & Zielinski

Zielinski lånar begreppet **”deep time”** – som bland annat historiografiskt diskuteras av geologen Stephen Jay Gould – för att beskriva medier *avant la lettre*.

Precis som händelsehistorien inte kan relatera till geologisk tid, där temporalitet mäts i miljoner år, är Zielinskis ambition att undersöka medier och mediehistoriska portalgestalter före dess att begreppet ”medium” egentligen existerar, allt i form av en sorts – ”Archaeology of Hearing and Seeing by Technical Means”.

MA1. Mediearkeologi som *medie-ekologi*

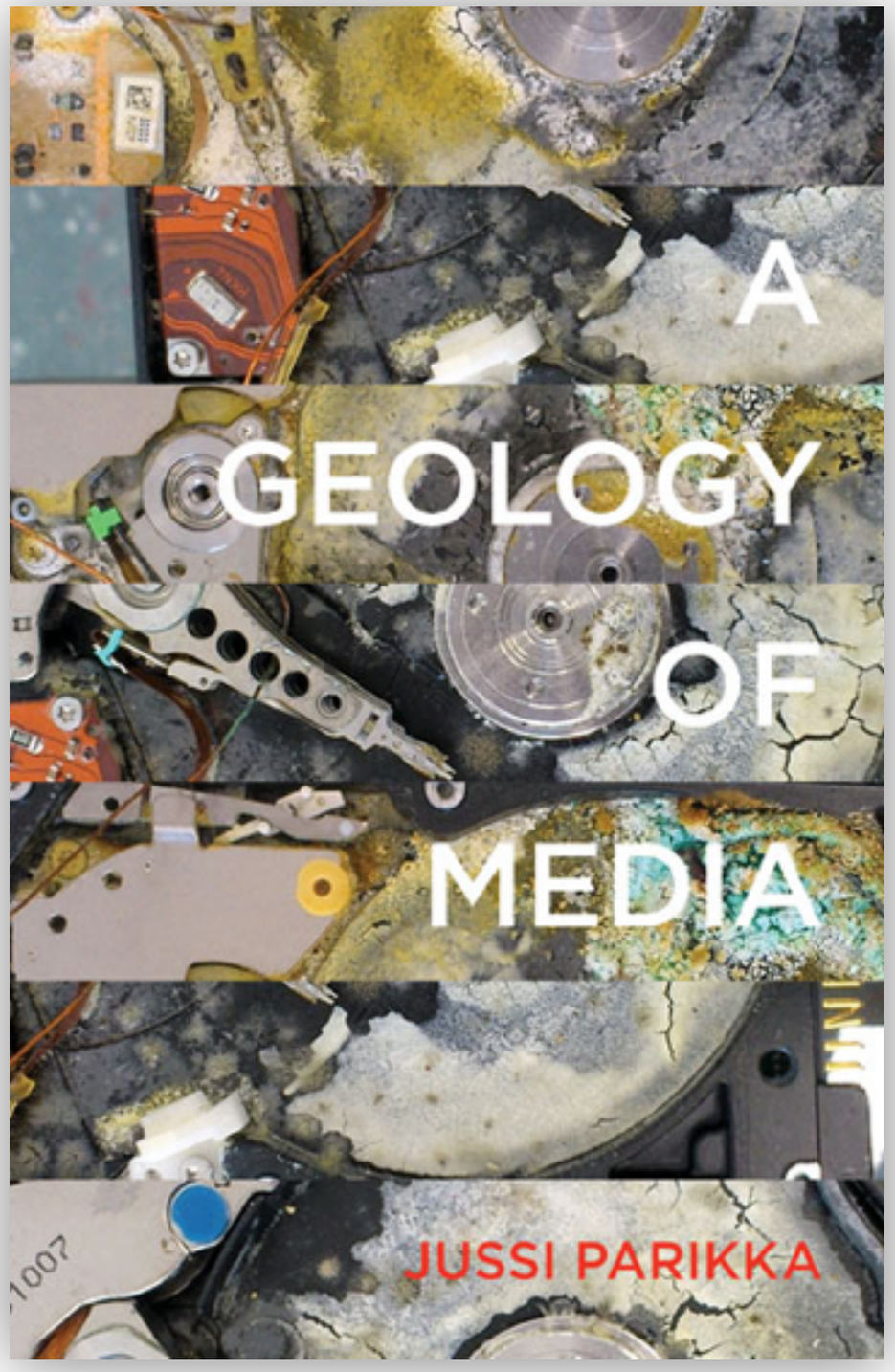

"Media history is millions, even billions, of years old. That is the premise of Jussi Parikka's provocative book, *A Geology of Media,* which argues that to adequately understand contemporary media culture we must set out from material realities that precede media themselves—Earth's history, geological formations, minerals, and energy."

MA2. Mediearkeologi & det digitala

MA2

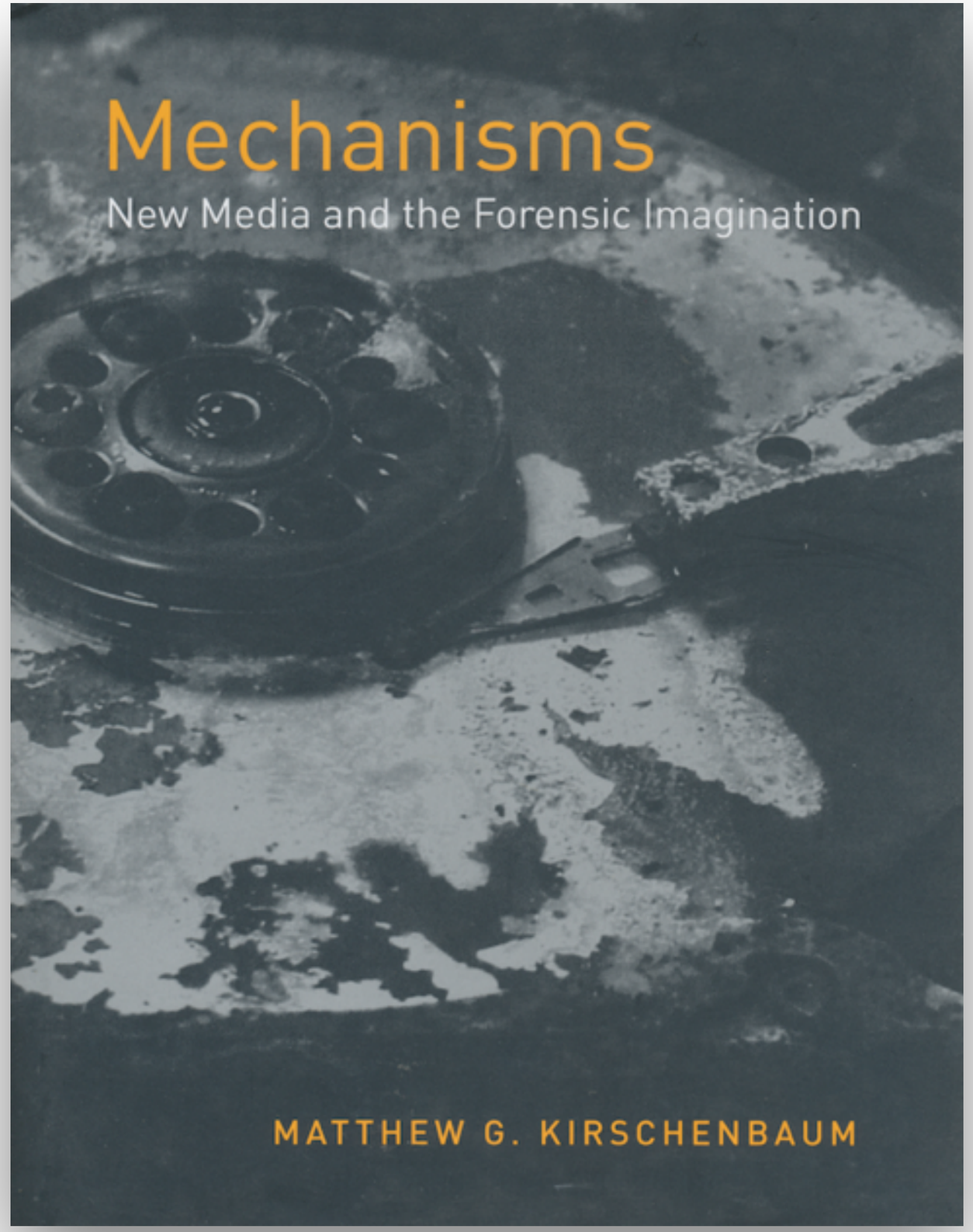
Mechanisms
New Media and the Forensic Imagination
MATTHEW G. KIRSCHENBAUM

Kirschenbaum: formal & forensic materiality

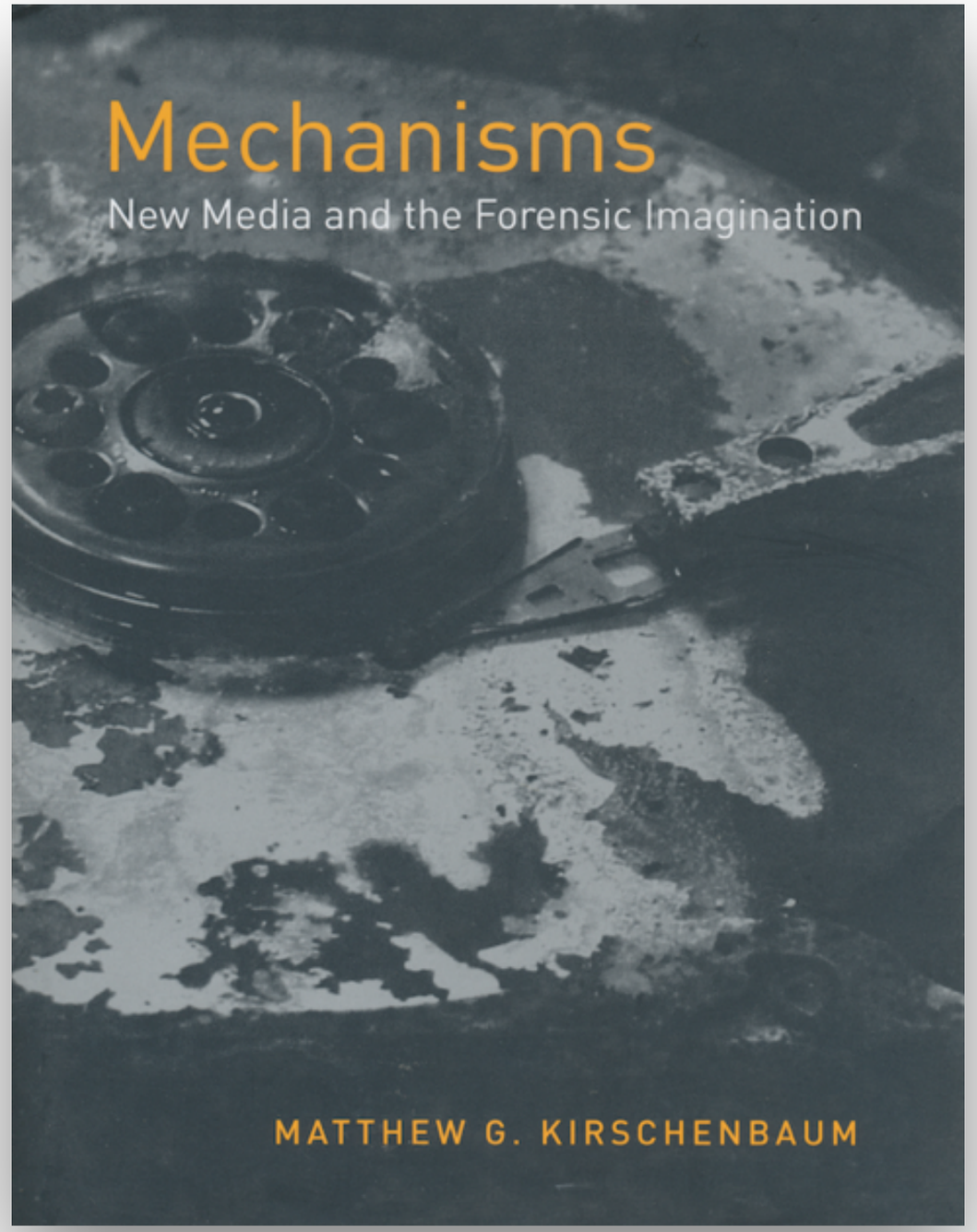

”Det digitala” är både efemärt och flyktigt – samt inte minst svårt att på ett enkelt sätt bevara över tid – och på samma gång extremt tåligt och uthålligt på en nanoteknologisk nivå.

Kirschenbaum: formal & forensic materiality

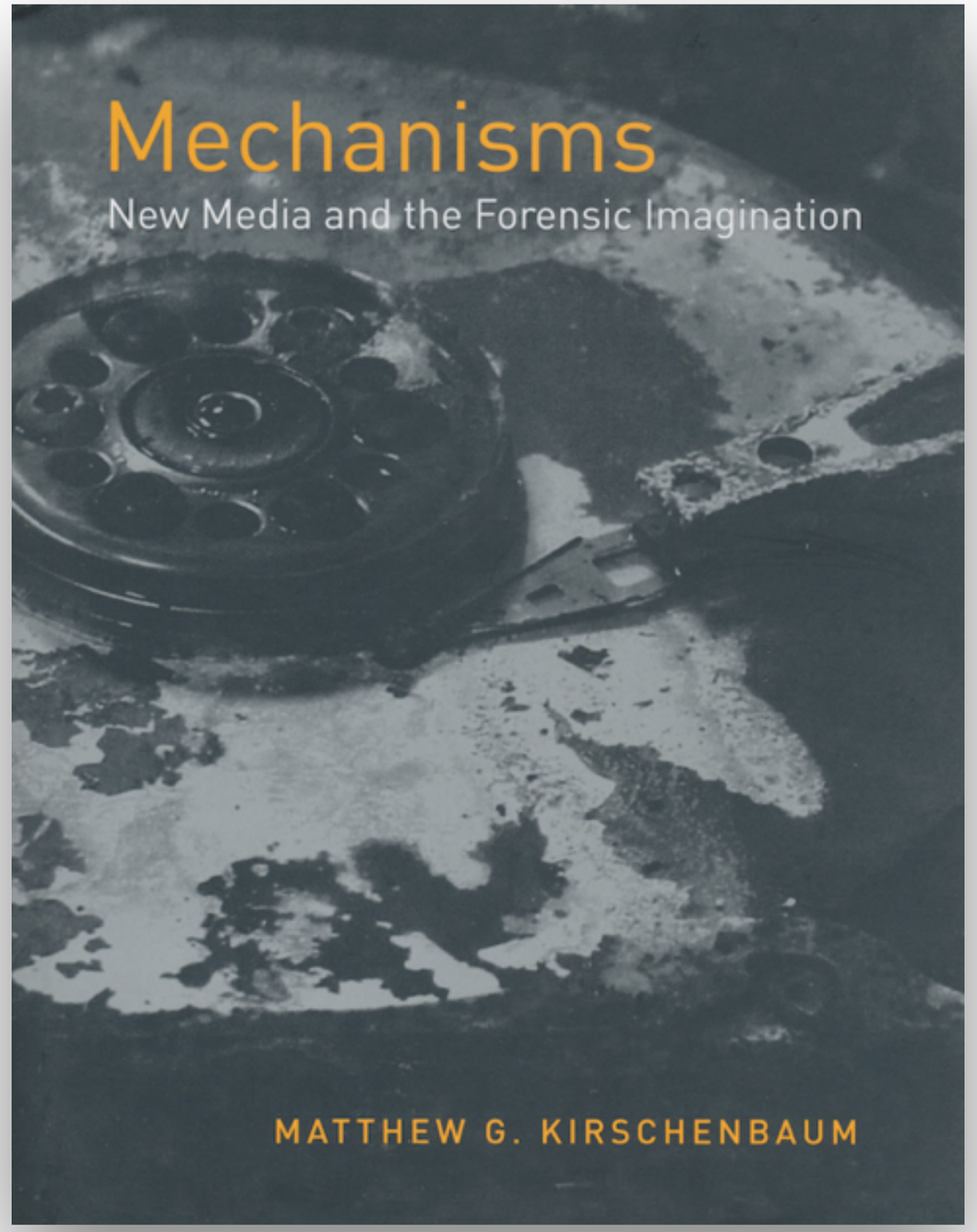

Kirschenbaums begrepp för detta är att (A.) skilja på ett slags ”formell materialitet” hos det digitala, i regel på en mer konceptuell och gränssnittsnivå (typ, skärmen som hårdvara och/eller dess pixlar).

Samt (B.) lyfta fram en ”forensisk materilaitet” som existerar på bit-nivå i ”det digitalas” kod – dess DNA om man så vill.

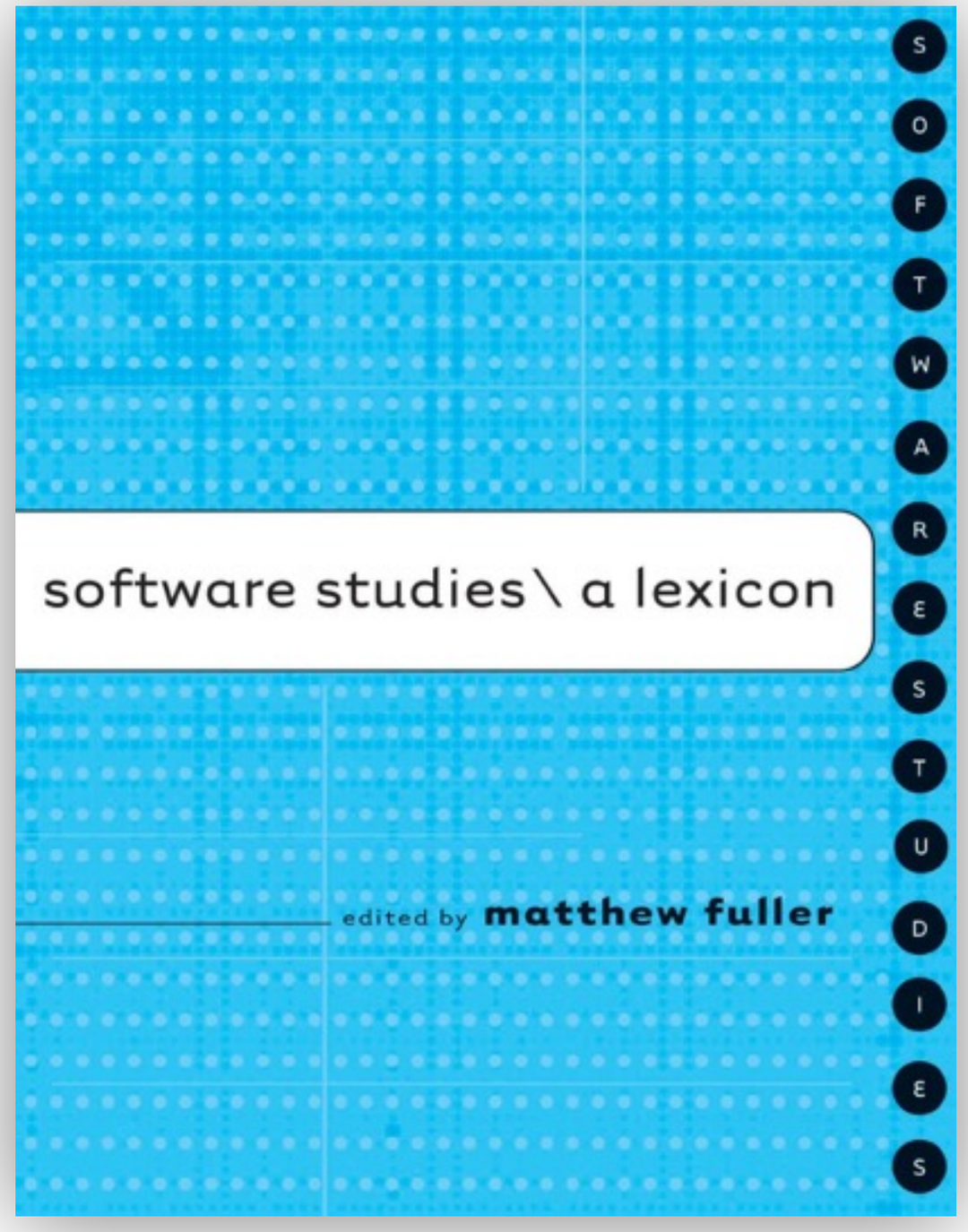
SOFTWARE STUDIES
software studies\ a lexicon
edited by matthew fuller

The more digitally oriented media archaeology often tries to look under the hood of contemporary technology. Perspectives sometimes resembles what is known as ***digital forensics****, where one goes deeper and deeper into the* ***materiality of information technology****, in order to recover or investigate material and information found in digital devices.*

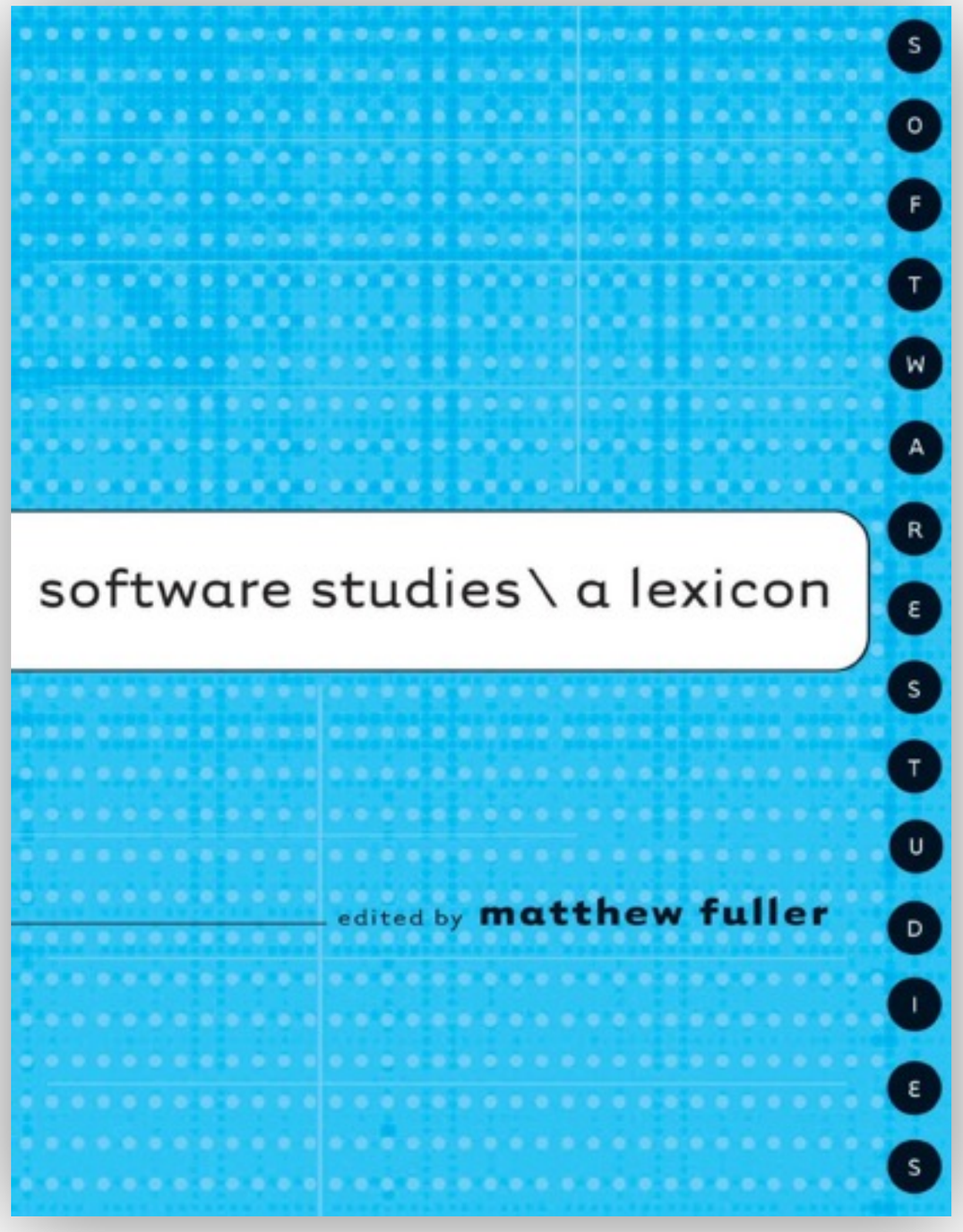

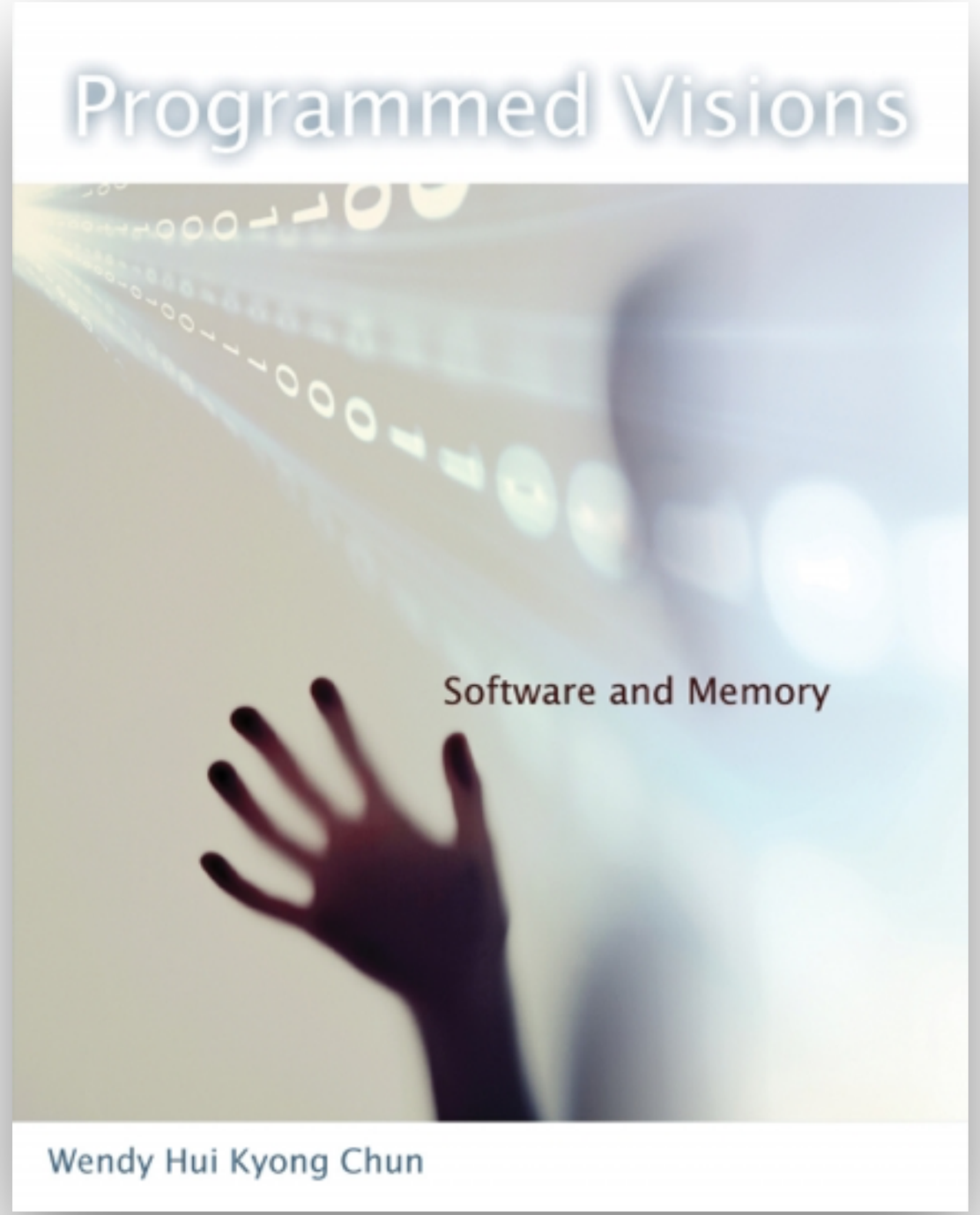
Programmed Visions
Software and Memory
Wendy Hui Kyong Chun

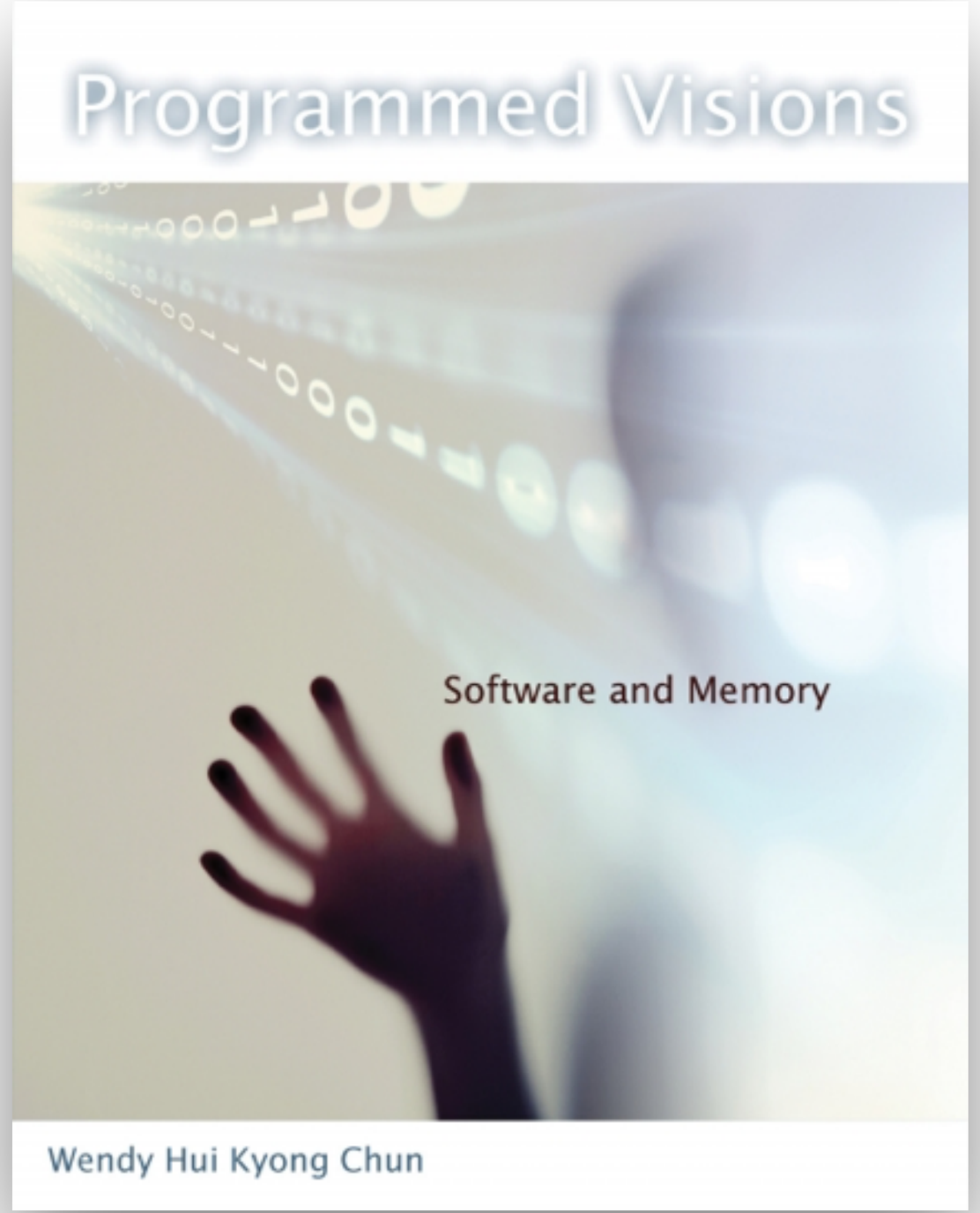

In this sense, media archaeology is part of a gradually shifting emphasis from, say, the ***immaterial textual aspects*** *of media culture to more* ***media specific readings of the computational base*** *– that is, mathematical structures – underlying actual hardware and software, a transition that resonates with some media scholars interest in technically rigorous ways of understanding the operations of material technologies.*

Medialiseringsteori & mediearkeologi

Om mediearkeologin generellt arbetar empiriskt – ***bottom up*** – så är medialiseringsteori en i allra högsta grad hypotetisk konstruktion. Den arbetar ***top down*** där teoretiska utsagor ska beläggas med olika empiriska studier.

Medialiseringsteori

Ofta är det tämligen storvulna makroperspektiv som anläggs. Ett övergripande syfte är att med bas i mediehistorien belysa samhälleliga **metaprocesser** – det vill säga, en sorts **mediesociologisk konstruktion**, ett ***grand narrative***, som närmast är att likna vid processer som modernisering, urbanisering eller globalisering.

Medialiseringsteori

Själva begreppet medialisering är omdiskuterat men den centrala tanken är att **en växande mängd medier** utövar ett allt större inflytande över samhällets och kulturens områden.

Här finns flera problematiska antaganaden om att saker och ting **ökar, blir fler och tilltar i intensitet** – vilket inte alltid behöver vara fallet. Viss mediekonsumtion har snarare drastiskt minskat, som tidningsläsande eller biografbesök.

Medialiseringsteori

I teoretiska diskussioner knyts begreppet ibland till en bredare **modernitetsteori** – en **metaprocess** i linje med **globalisering** och **individualisering**. Ofta uppfattas medialiseringen som ett senmodernt fenomen vilket antas vara beroende inte enbart av massmedier utan även kopplas till de digitala mediernas ankomst. De **empiriska studier** som genomförts har framför allt analyserat förändringsprocesser inom olika samhälleliga institutioner och sfärer, som **politik** och **religion**.

Medialiseringsteori

Medialisering ses alltså som en större teknologiskt driven samhällsprocess – ofta med utgångspunkt i ett begrepp som "**politikens medialisering**" – vilket använts ganska länge i en statsvetenskaplig forskningskontext.

Det som behandlas är övergripande förändringar av det samtida medielandskapet och förståelsen av detta. Medialisering betraktas som en sorts lång **moderniseringsprocess** där teoribildningen försöker få korn på hur medier med tilltagande intensitet påverkar samhälle och kultur – detta i form av en historisk och vågliknande process som enligt vissa pågått under mycket lång tid.

Politikens medialisering

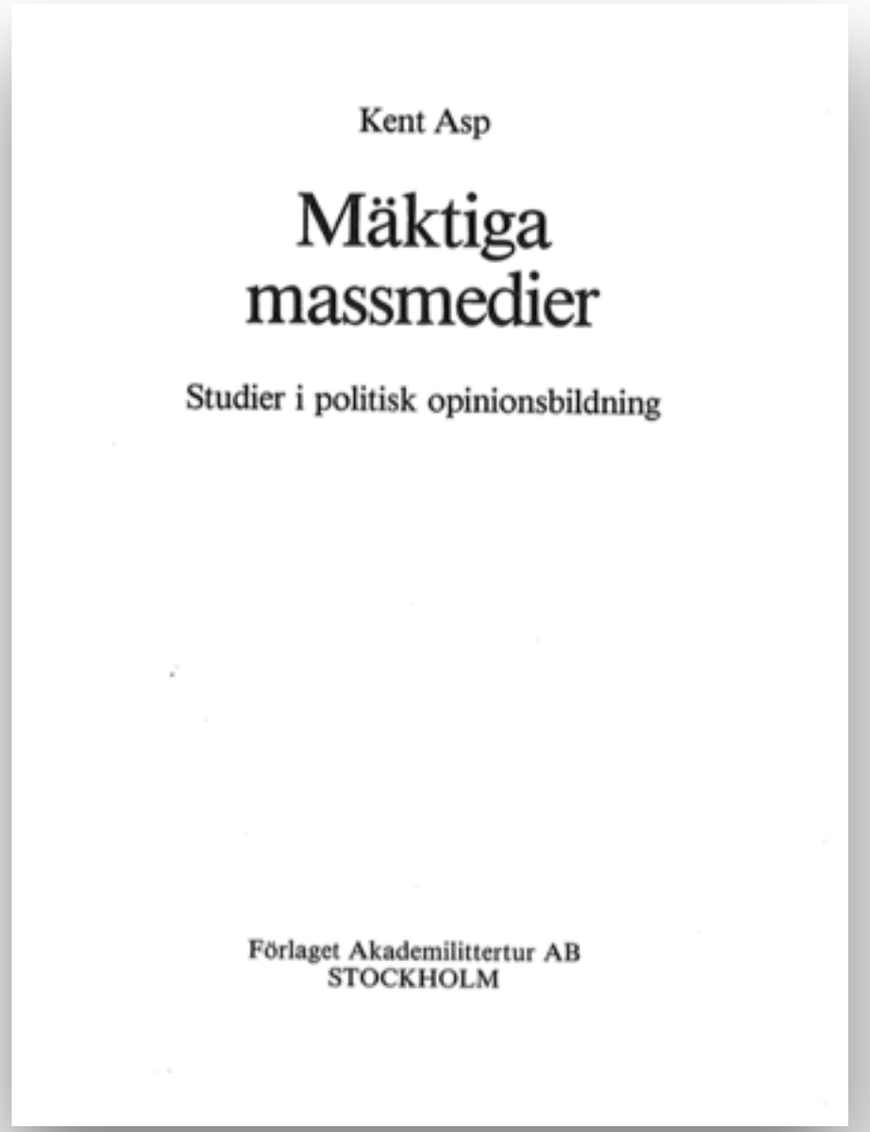

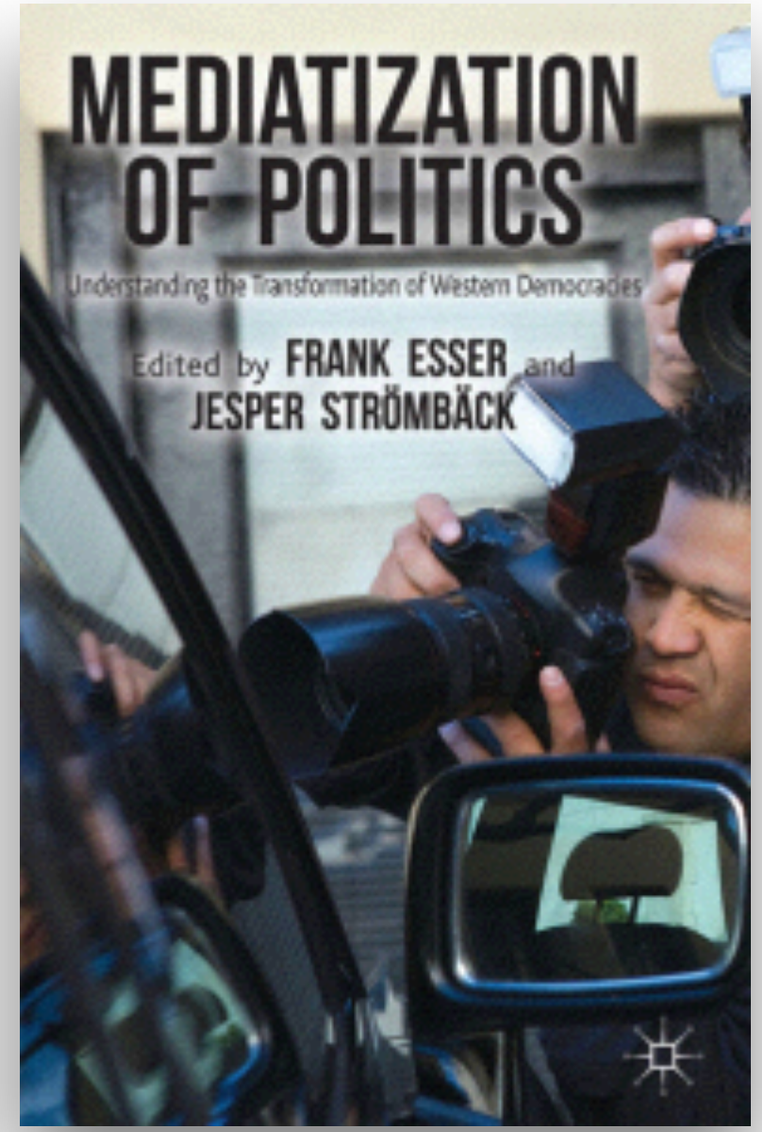

Stadgar
Jävsregler
Styrelse
Beredningsgrupper
Områdesgrupper
Vardagslivets och kulturens medialisering
Mer om Vardagslivets och kulturens medialisering
Mål och resultat i offentlig verksamhet
Teknik, institution, förändring
Avslutade
Arbetssätt
Finansförvaltning
Årsberättelse
Kontakt

Vardagslivets och kulturens medialisering

Vardagslivets och kulturens medialisering gör det möjligt att bättre förstå medialisering som ett genomgripande kulturellt och samhälleligt fenomen som verkar på många nivåer i tillvaron.

Uppslag till ny forskning om "Vardagslivets och kulturens medialisering" välkomnas!

RJ inrättar så kallade områdesgrupper med uppdrag att under några år bidra till att förstärka, förnya och vidareutveckla viktiga forskningsområden. En av de grupper som nu är aktiv arbetar med "Vardagslivets och kulturens medialisering". Ledamöter av beredningsgruppen är både akademiker och praktiker.

Publicerad: 2014-01-24 15:16:23
Uppdaterad: 2014-01-27 13:37:46

Relaterade länkar

Mer om Vardagslivets och kulturens medialisering

Nytt

Call for papers

Publikationer

Mediatization of culture and everyday life

Medialisering av kultur, politik, vardag och forskning

Nätverk

Medialiseringstider

Medialisering & vardag

Tanken med **RJs områdesgrupp** har varit att lyfta fram andra forskningsperspektiv på medialisering än de som varit rådande inom politikområdet vilka ofta haft en statsvetenskaplig slagssida.

Medialisering & vardag

Tanken med **RJs områdesgrupp** har varit att lyfta fram andra forskningsperspektiv på medialisering än de som varit rådande inom politikområdet vilka ofta haft en statsvetenskaplig slagssida.

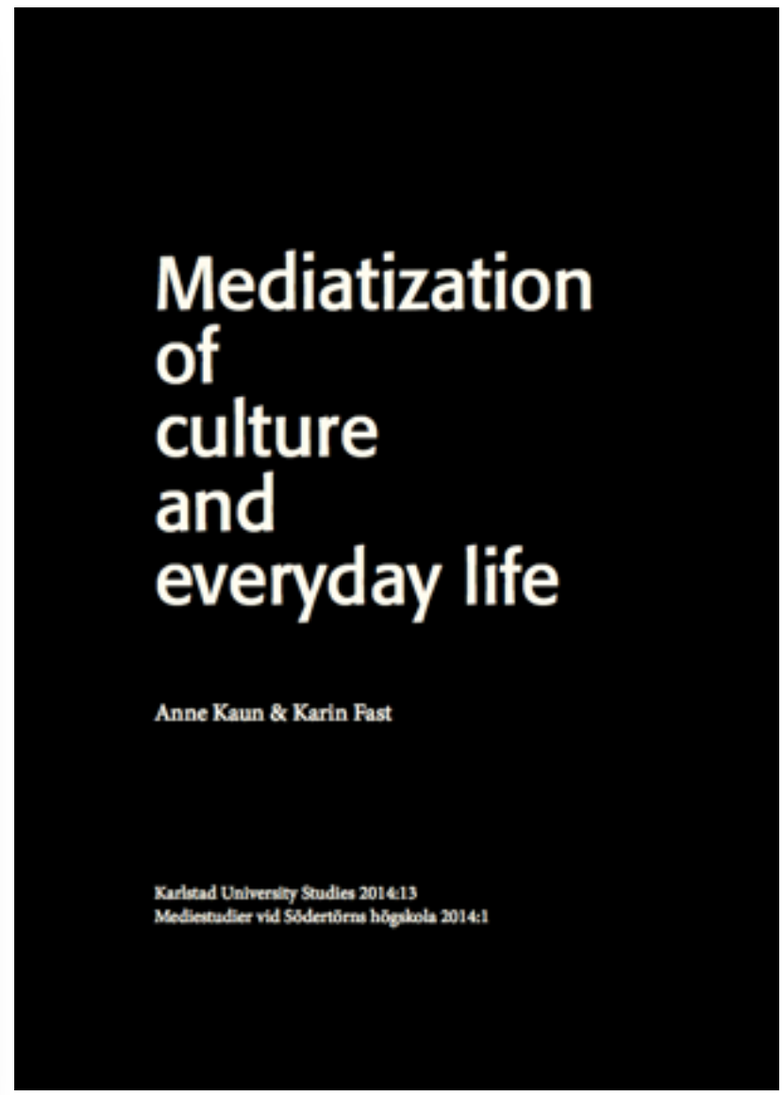

Medialisering & digitalisering

Medialisering och digitalisering är större, **teknologiskt drivna samhällsprocesser**. På ett plan handlar det inte om strikta akademiska forskningsinriktningar, snarare rör det sig om övergripande förändringar av det samtida medielandskapet och förståelsen av detta, vilka *också* resulterar i förskjutningar i hur mediehistorien uppfattas – och skrivs.

Begreppen hänger därför samman. Om medialisering som en sorts lång moderniseringsprocess försöker få korn på hur medier med tilltagande intensitet påverkar samhälle och kultur, så framstår digitalisering som en parallell och (än mer) tekniskt driven **omdaningsprocess** som de senaste tjugo åren accentuerat den samtida medialiseringen.

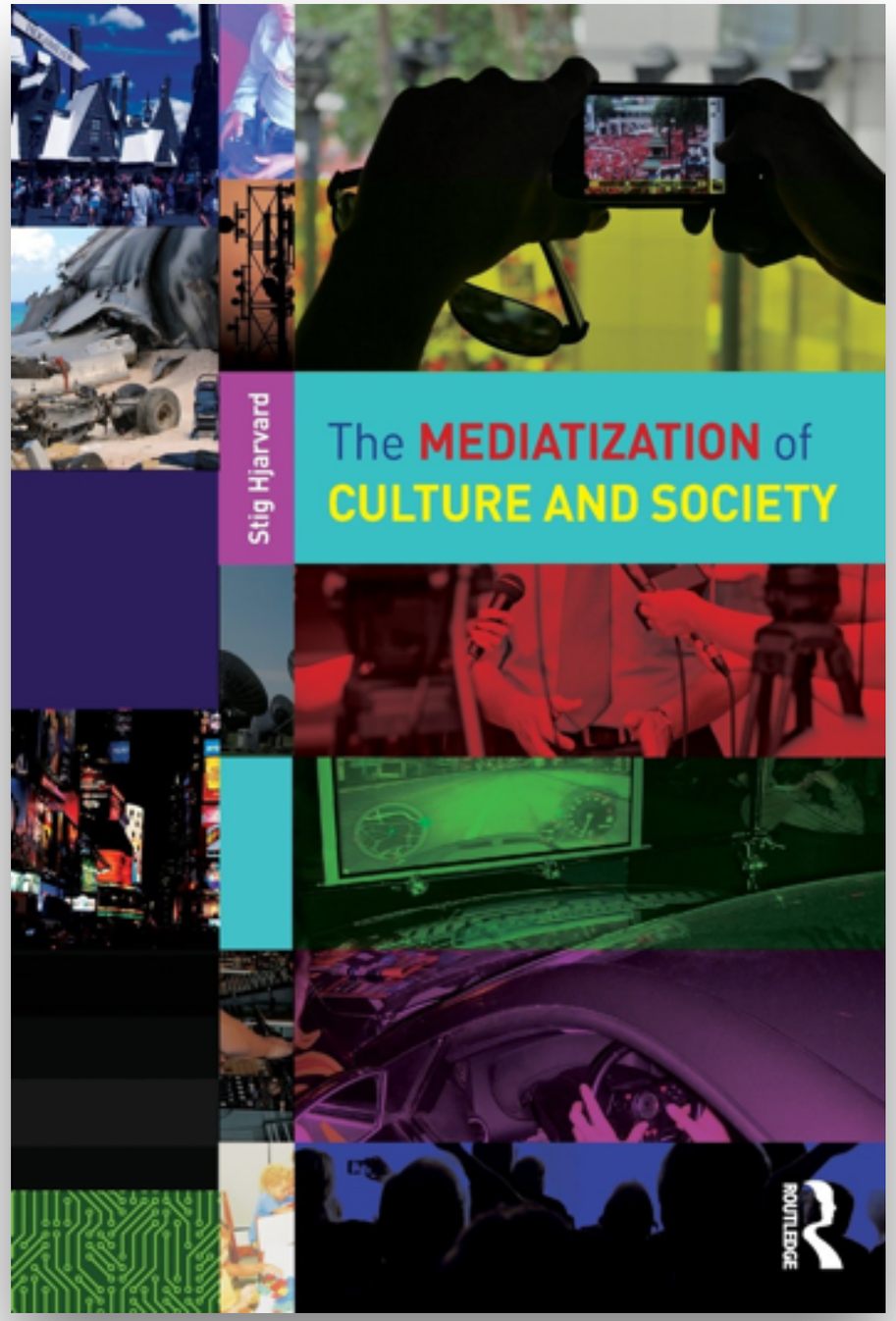
Stig Hjarvard
The MEDIATIZATION of
CULTURE AND SOCIETY
ROUTLEDGE

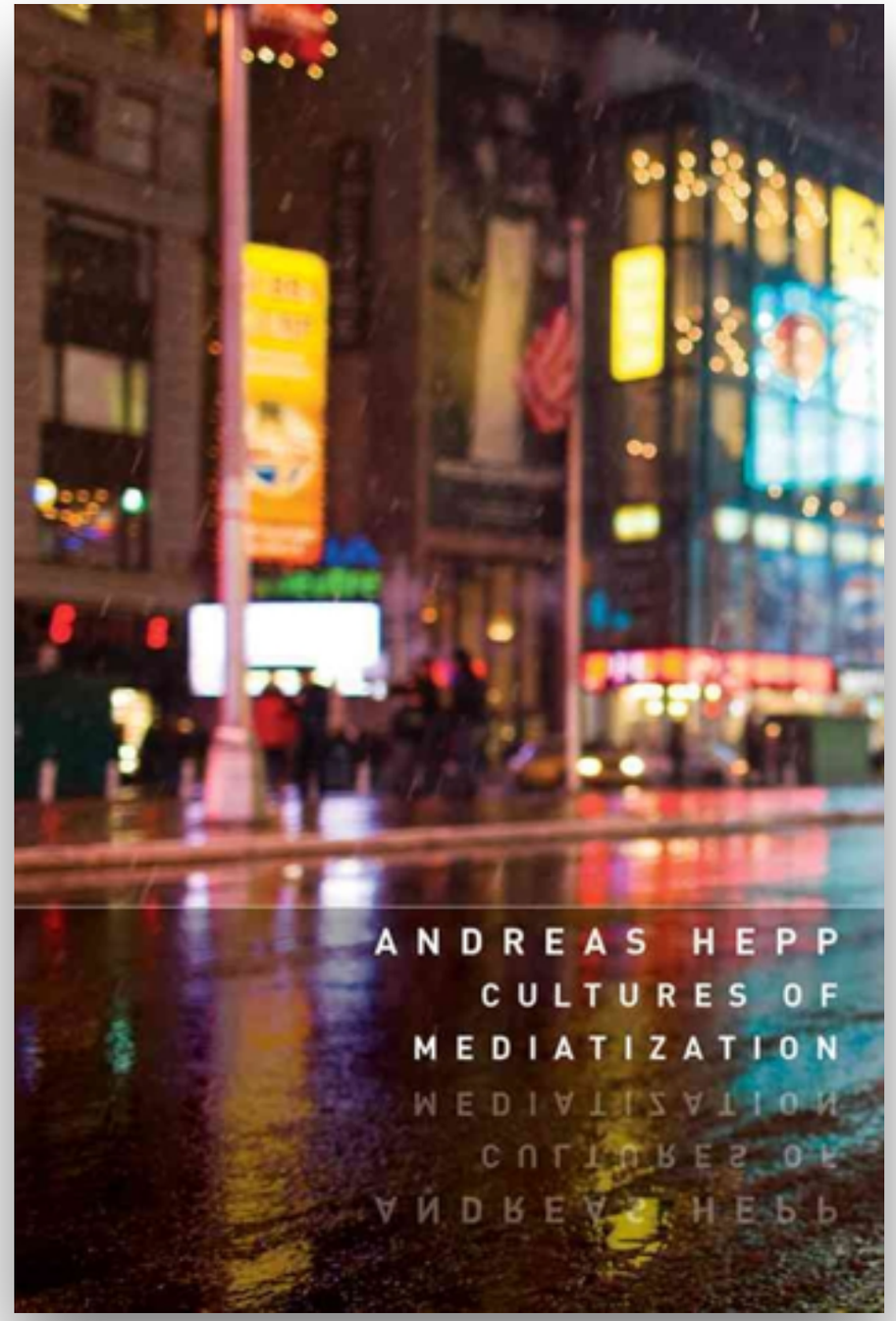
ANDREAS HEPP
CULTURES OF
MEDIATIZATION

Medialiseringsteori & institutioner

Den forskningsinriktning av medialiseringsteorin som **Hjarvard** företräder handlar generellt om medialisering och institutioner – i linje med den traditionella MKV-forskningens fokus på medieinstitutioner.

Det kan handla om exempelvis **religion och medier**, där religiösa institutioner, kulturer och uttryck sägs följa en distinkt **medielogik** som präglar hur ”institutionen religion” kommer till uttryck.

Medialiseringsteori & institutioner

Den forskningsinriktning av medialiseringsteorin som **Hjarvard** företräder handlar generellt om medialisering och institutioner – i linje med den traditionella MKV-forskningens fokus på medieinstitutioner.

Det kan handla om exempelvis **religion och medier**, där religiösa institutioner, kulturer och uttryck sägs följa en distinkt **medielogik** som präglar hur "institutionen religion" kommer till uttryck.

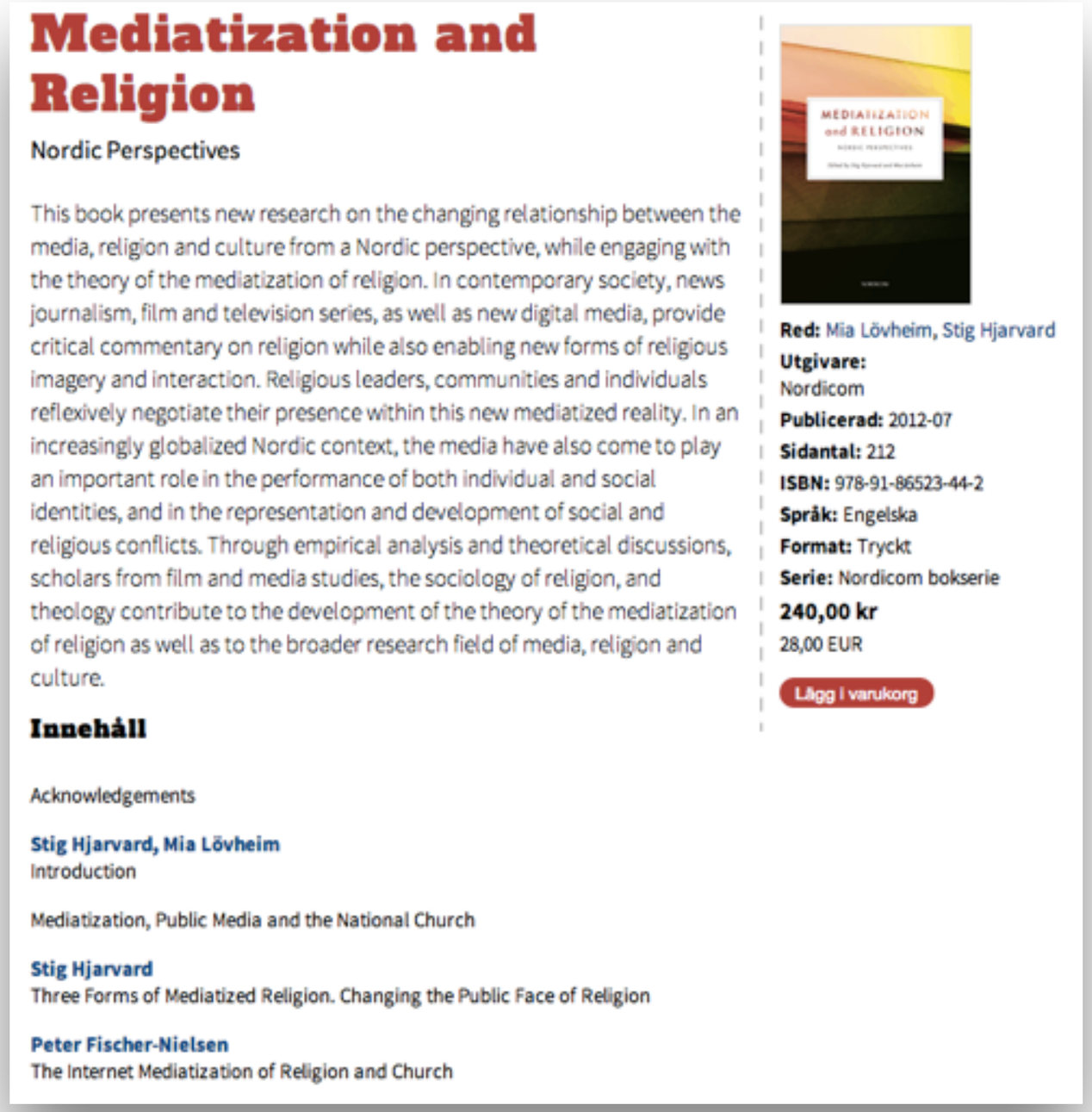

Mediatization and Religion

Nordic Perspectives

This book presents new research on the changing relationship between the media, religion and culture from a Nordic perspective, while engaging with the theory of the mediatization of religion. In contemporary society, news journalism, film and television series, as well as new digital media, provide critical commentary on religion while also enabling new forms of religious imagery and interaction. Religious leaders, communities and individuals reflexively negotiate their presence within this new mediatized reality. In an increasingly globalized Nordic context, the media have also come to play an important role in the performance of both individual and social identities, and in the representation and development of social and religious conflicts. Through empirical analysis and theoretical discussions, scholars from film and media studies, the sociology of religion, and theology contribute to the development of the theory of the mediatization of religion as well as to the broader research field of media, religion and culture.

Innehåll

Acknowledgements

Stig Hjarvard, Mia Lövheim
Introduction

Mediatization, Public Media and the National Church

Stig Hjarvard
Three Forms of Mediatized Religion. Changing the Public Face of Religion

Peter Fischer-Nielsen
The Internet Mediatization of Religion and Church

Red: Mia Lövheim, Stig Hjarvard
Utgivare: Nordicom
Publicerad: 2012-07
Sidantal: 212
ISBN: 978-91-86523-44-2
Språk: Engelska
Format: Tryckt
Serie: Nordicom bokserie
240,00 kr
28,00 EUR

Lägg i varukorg

Medialiseringsteori – socialkonstruktivism

Mot forskningsinriktning av medialiseringsteorin med fokus på **institutionella** förändringar (A.), finns en annan tradition som mer processuellt betonar hur medier spelar en **socialkonstruktivistisk** roll i formerandet av vår bild av verkligheten (B.).

Medialisering innebär här, i korthet, hur medier ”i tilltagande grad influerar” vår uppfattning om verkligheten. Det handlar dock inte om traditionell **mediepåverkan** – medialisering i socialkonstruktivistisk tappning sker mer i form av växelverkan och utbyte mellan mediala och socio-kulturella förändringsfaktorer.

Studier här fokuserar ofta på klassiska tekno-massmedier under 1900-talet, men somliga forskare som **Friedrich Krotz** har också anlagt längre historiska perspektiv som exempelvis tar sin utgångspunkt i boktryckarkonstens mediala påverkan, det vill säga som en sorts **samhällelig metaprocess**.

Medialiseringsteori – socialkonstruktivism

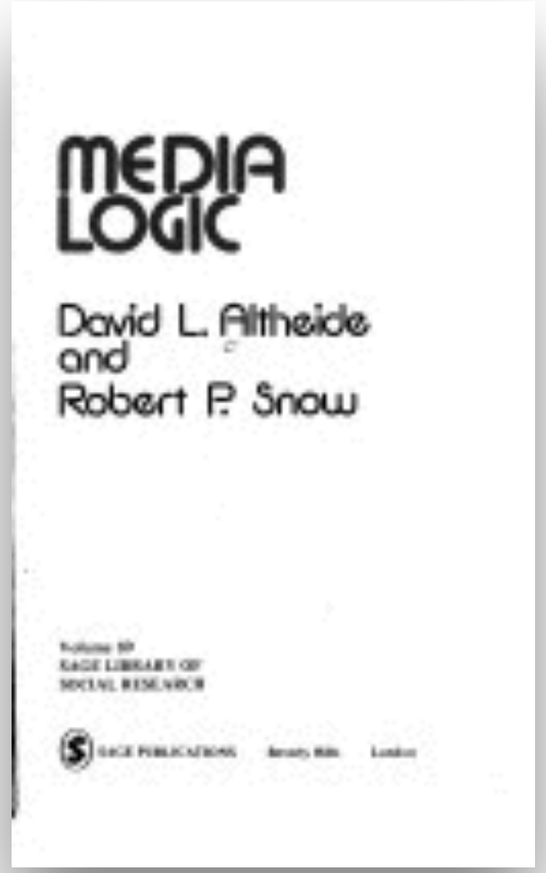

Medialiseringsteori i mer socialkonstruktivistisk tappning innebär att **mediet som form** är centralt – mer än dess innehåll. Här finns med andra ord kopplingar tillbaka till såväl **Harold Innis** som **Marshall McLuhan**.

En annan äldre utgångspunkt är boken ***Media Logic*** av Altheide och Snow från 1975:

… to understand the "role of media" it is necessary to ask how the media as a "form of communication" transform our perception and interpretation of the social. The conception of media logic inheres not in media contents, but in the form of media communication – a processual framework through which social action occurs.

Medialiseringsteori & ett vidgat mediebegrepp

Delar av medialiseringsteorin har ägnat sig åt ett **vidgat mediestudium** – bland annat genom att fokusera utommediala processer som inte enbart är drivna av medieinstitutioner.

Medie- och kommunikationsvetaren **David Morley** har exempelvis pläderat för behovet av "non-media-centric media studies" med fokus på medialiseringsprocesser i icke-mediala sammanhang, det vill säga studier av, säg, transport eller bankväsendets medialisering

Medialiseringsteori & ett vidgat mediebegrepp

Television & New Media
Volume 10 Number 1
January 2009 114-116
© 2009 Sage Publications
10.1177/1527476408327173
http://tvnm.sagepub.com
hosted at
http://online.sagepub.com

For a Materialist, Non–Media-centric Media Studies

David Morley
University of London

Keywords: *communications; transport; technology; materialism; geography; history*

As my title implies, "my" media studies, for the future, would have as their defining characteristic the attempt to avoid being either as idealist or as media-centric as most versions of the discipline currently are. Lest this seem merely oxymoronic, let me explain. My argument is that we need a new paradigm for the discipline, which attends more closely to its material as well as its symbolic dimensions. If improvements in the speed of communications are central to the time-space compressions of our era, emphasis has recently fallen almost exclusively on the virtual dimension (the movement of information) to the neglect of the analysis of the corresponding movements of objects, commodities, and persons. However, we should aim to develop a model for the integrated analysis of communications, which places current technological changes in historical perspective and returns the discipline to the full range of its classical concerns.

… to set a new agenda for the future that rewrites the paradigm for communication studies so as ***to transcend their narrowly media-centric focus on the technologies for the transmission of information****.*

Hepp & kommunikativa figurationer

Universität Bremen*

Universität Hamburg
DER FORSCHUNG | DER LEHRE | DER BILDUNG

News | About | Research Approach | Creative Unit | Publications | Conferences | Institutions | Members | Contact | hide image

Start › About

Communicative Figurations

- News
- About
  - Abstract
  - Organization
  - Intranet
- Research Approach
- Creative Unit
- Publications
- Conferences

ABOUT

The research network Communicative Figurations is a joint initiative of the Universities of Bremen and Hamburg with the Centre for Media, Communication and Information Research (ZeMKI), the Institute for Empirical and Applied Sociology (EMPAS), the Centre for Social Policy (ZeS) and the Institute for Information Management (ifib) in Bremen as well as the Faculty for the Humanities, the Law Faculty, the Faculty of Economics and Social Sciences, the Research Center for Media and Communication (RCMC), the Hans-Bredow-Institute for Media Research (HBI) and the Research Centre for the History of Broadcasting in Northern Germany (FGRN) in Hamburg.

On a daily basis, we experience that the change of culture and society are connected with the change of media communication. The constant reachability via mobile phone, email and information services changes the experience of time of *individuals*. Social *relationships* are reconfigured by various social web platforms. Whole social *fields* are recomposed when education is no longer only experienced by a direct counterpart but is primarily mediated or when politics is interwoven with media-oriented acts and practices. *Media* themselves are changing in relation to their content and technologies and along with it our whole media environment. Thereby we are not faced with short-term but long-term changes, that is, the *transformation* of the construction of socio-cultural realities. Which significance does the change of media and communication have for culture and society? Based on the expertise of distinct social sciences, humane disciplines and by inclusion of media-related computer science we respond to this question with a theoretically and empirically substantiated answer.

Hepp & kommunikativa figurationer

"On a daily basis, we experience that the change of culture and society are connected with the change of media communication. … Which significance does the change of media and communication have for culture and society? Based on the expertise of distinct social sciences, humane disciplines and by inclusion of media-related computer science we respond to this question with a theoretically and empirically substantiated answer."

Hepp & kommunikativa figurationer

"Recent studies on media change, communicative construction and mediatization have demonstrated that it is not simply the effect of particular media content or a single medium that change the world. It is rather the increasing establishment of **technical communication media altogether** that leads to a transformation."

Och här kan man jämföra med det ***Medienverbund*** som den kritiska medieteorin laborerat med.

"Accordingly, understanding the significance of media for the transformation of socio-cultural realities can only be achieved when capturing transmedial communicative interweaving – what we designate as '**communicative figurations**'."

Hepp & kommunikativa figurationer

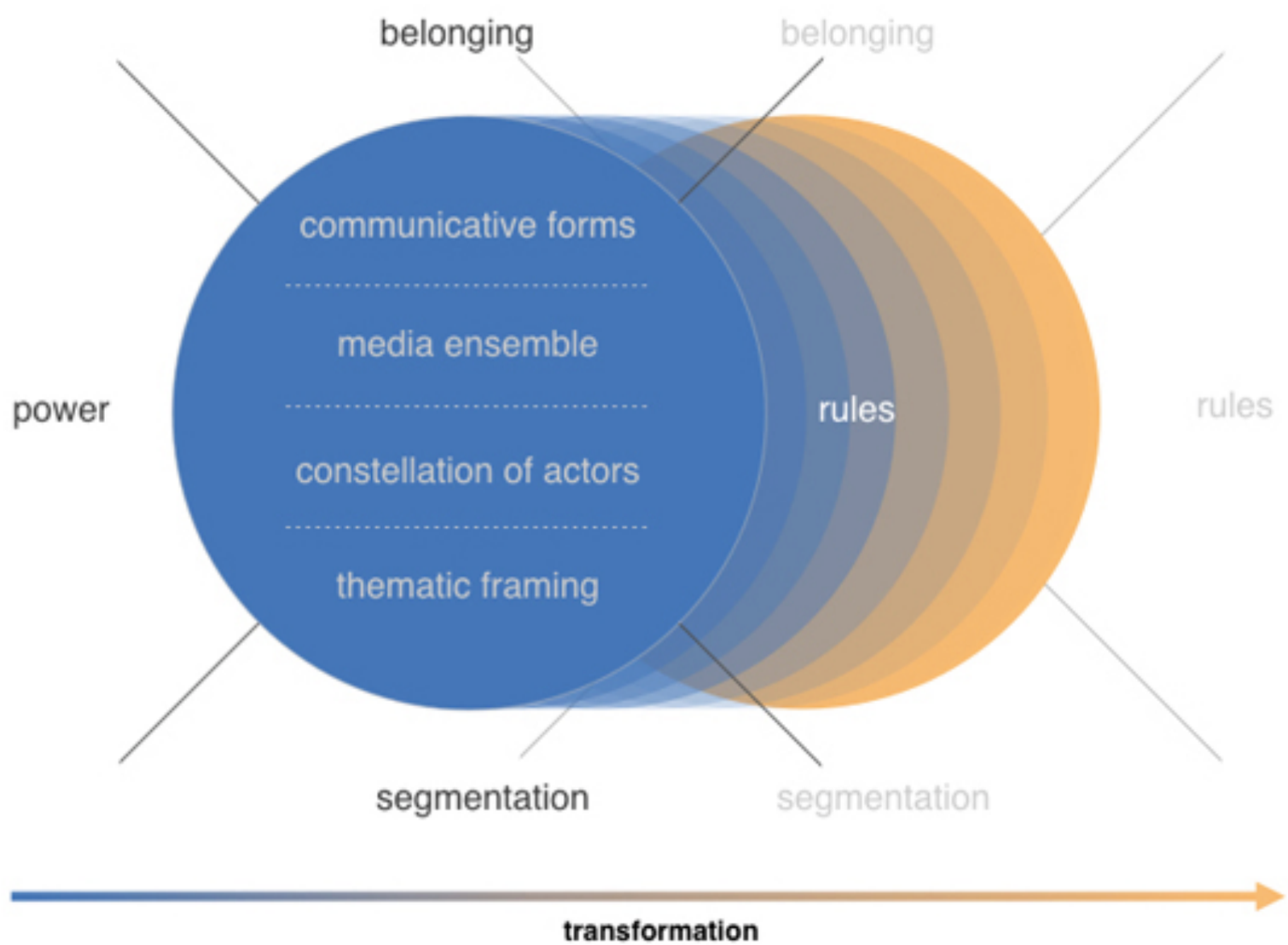

Communicative figurations" can be analyzed along four attributes:

- *Forms of communication:* This comprehends different communicative practices that generate complex patterns of communication. Here, we can think of patterns of talks, of forms of expression, of texts and discourses, for example. Specific forms of communication are characteristic for a communicative figuration.
- *Media ensemble*: A distinct media ensemble can be perceived for each „communicative figuration". By this we mean the totality of the various media, by or referring to which a „communicative figuration" is constructed.
- *Constellation of actors*: For each „communicative figuration" a typical constellation of actors can be identified, who constitute the same by their communicative behavior.
- *Thematic framing*: Finally, any „communicative figuration" is marked by a particular thematic framing, i.e. an action-guiding and orientating theme that makes the communicative figuration experiencable.

Mediala anspråk

Vad medialiseringsteorin gjort med framgång är att återinföra – och våga sig på – **stora förklaringsmodeller**. För det räds man inte inom denna tradition. Det är värt att fundera kring; att ha **vetenskapliga ambitione**r är oftast bra. Här har humanister mycket att lära av samhällsvetare.

Ibland får jag dock en känsla av att medialiseringsperspektiv utgör en sorts **räddningsplanka** för framför allt mer traditionell medie- och kommunikationsvetenskap. När massmedieåldern lösts upp i nisch- och sociala medier – ja då behövs helt enkelt en ny **ämnesidentitet** som rättfärdigar vad mediestudier handlar om. Det kan utgöra en risk framöver.

Mediala anspråk

Mediearkeologin å sin sida kombinerar gärna mediehistoria med digitala fallstudier. Det är positivt. Samtidigt ägnar man sig ofta åt det **partikulära och förbisedda**. Härvidlag riskerar man att odla en närmast romantisk säregenhet som förpassar denna teoribildning till den **medievetenskapliga marginalen**.

Likväl har samtidens ökade digitala fokus på teknik givit mediearkeologerna rätt; det gäller i ökande grad att befinna sig **i mediet – ner på kodnivå** – för att förstå hur framför allt digitala medier fungerar.

Här finns såtillvida en uppenbar koppling mellan en äldre variant av mediearkeologi (MA1) och en yngre (MA2) – allt i form av en rörelse från mediearkeologi till mjukvarustudier och digital humaniora.

– tack.
X-EPISCOP
FIX
EPISCOP
www.pellesnickars.se